

CSENDŐRSÉGI LAPOK

VERES FOTO

*Június 18-án ünnepli az ország
Kormányzó Úr Ő Főméltósága
75. születésnapját.*

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:
BENEDEK MIHÁLY alezredes

Segédszerkesztő:
Dr. BÁNYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári
csekk száma:
25.342.

Megjelenik:
minden hónap 1-én és 15-én
Telefon: 153-079.

Hódolat a Hadúrnak

Írta: Agyagfalvi Hegyi István

*Hadúr! E percben «Vigyázz!»-t áll az ország
És Előtted egy nemzet tiszteleg!
Te maga vagy az erő és a jóság,
Ezért kedvelnek úgy az istenek,
Hogy három nagy kín töviskoronája
Vérezte be már tiszta homlokod...
Mert, akit szeret az Ég, megpróbálja...
Áldott, aki keresztet hordozott!*

*Hadúr! Véredből való vér szinezte
Pirosra azt a bús orosz rögöt,
Mely virágokkal van most kihímezve,
Mert új tavaszba felöltözködött,
De mégis annyi örömet fődöz be,
— Közte Vezérünk, a Tiédet is! —
Alatta alszik sok magyar örökre,
S ott aludt ki egy Horthy-élet is!*

*Hadúr! Halálból nő ki minden élet!
Tudod Te ezt! Ezért állsz, mint a szirt!
Ezért nem hoznak havat Rád az évek,
S hitednek ezért új virága nyílt!
Mi bízunk Benned! Örök tavaszodban!
S a szívünk boldog mondhatatlanul,
Mert a szemedben Árpád vágya lobban
S egy szebb jövőbe Te vezetsz, Hadúr!*

A hangos-film a csendőrségi oktatás és kiképzés szolgálatában.

Írta: nemes gyöngyös-halászi TAKÁCH ATTILA
százados.

A csendőr szolgálatának eredménye azon fordul meg, hogy miként ismeri fel és ítéli meg elméleti ismeretei alapján az elébe táruló helyzeteket s miként tudja ismereteit gyakorlatilag érvényesíteni.

Az elméleti tudás egymagában nem biztosítja a kívánt célt, viszont feltétlenül szükséges ahhoz, hogy helyesen tudjunk cselekedni. A csendőr pedig csakis biztos és helyes ténykedései révén szerezhet érvényt a törvénynek, szolgálata a cselekvések sorozatából áll. Elméleti tudás cselekvés nélkül és cselekvés elméleti tudás nélkül tehát egyaránt veszélyezteti szolgálatunk eredményét. A kettőnek szorosan ki kell egészítenie egymást.

Kiképzés szempontjából úgy határozhatjuk meg az elmélet és gyakorlat viszonyát, hogy az elmélet az alap, amelyre a továbbiak során építeni tudunk és amellyel a „mit“ és „miért“ kérdésre választ adhatunk.

Az elméleti ismereteknek a gyakorlatba történt átültetésével, vagyis a szolgálati ténykedések begyakorlásával a „hogyan“ kérdésre felelünk és adunk olyan útmutatást, melynek birtokában nyugodt lélekkel indulhat el bárki szolgálati útjára, mert tudja, hogy adott esetben miként kell eljárnia. Ezért

az elmélet és gyakorlat elsajátításának párhuzamosan kell haladnia az oktatás során.

Az oktatás célkitűzése és lényege: az elsajátításra váró tananyagot felfoghatóvá, majd érthetővé és végül rögzíthetővé tenni a hallgatók számára azáltal, hogy az új fogalmakat kapcsolatba hozzuk már meglévő ismereteikkel. A gondolatvilágukba ilyen módon beleillesztett és érdeklődésükre most már számoltartó tárgykört ismertetjük, magyarázzuk és személyes élmények nyújtása útján a felfogott és megértett anyagot az emlékezet számára elraktározhatóvá tesszük különböző érzékszervekre ható képek, nyomások stb. segítségével.

Az oktatás gyakorlati keresztülvitelének kialakulását döntően befolyásolta az a tudományos felismerés, hogy az emberi emlékezőtehetség egyénenként különböző érzékenységet árul el a reá ható nyomásokkal szemben. Ennek alapján az emberi emlékezőtehetséget három nagy főcsoportba sorolhatjuk éspedig: 1. a vizuális, 2. a motorikus és 3. az akusztikus főcsoportokra.

A vizuális emlékezőtehetséggel rendelkező egyén a látottakat rögzíti legkönnyebben, tehát a szem útján érzékelhető benyomások elraktározására hajlamos.

A motorikus emlékezőtehetség a tapintás, valamint a mozgatószervekkel való végrehajtás útján jegyez meg legkönnyebben újszerű képzeteket. Ezeknél a személyes végrehajtásban rejlik az elsajátítás sikere.

Az akusztikus emlékezőtehetség a hallószervekkel érzékelt, hangok útján közvetített behatásokkal

Emlékezés a szatmárcsekei őrsre.

Írta: CZEGLÉDY JENŐ alezredes.

Majdnem harmincesztendő fennállása után megszűnt Szatmárcseken az őrs. Ezentúl a kölcei csendőrök kakastollát lengeti arrafelé a nagyari szél, ők portyázzák majd a penyigei határt, a kanyargós Tiszaparton meghúzódó kis tanyákat.

Most, hogy lekerült a címtábla a csekei csendőrlaktanyáról, a rohanó idő sodrában álljunk meg egy pillanatra s állítsunk pár szóval emléket ennek az őrsnek, melynek tagjai mindenkor példatadóan lelkes és kötelességtudó fiai voltak a hazának s a testületnek.

Két évtizede már annak, hogy az egyik felvidéki falucskából Szatmár megyébe vetett a kiszámíthatatlan katonasors. Addig még nem jártam Szatmárban, nem ismertem a szőke Szamos és a szeszélyes Tur vadregényes vidékét. Egy koratavaszi napon viszontagságos utazás után érkeztem meg új állomáshelyemre, Fehérgyarmatra. Akkoriban, a trianoni országcsönkítés következtében, nagyon körülményes volt arrafelé az utazás. Az új „országhatár“ talán sehol sem vágta olyan kíméletlenül ketté a vasút- és útvonalakat, mint éppen ezen a vidéken. Szomorú látvány volt, mint rozsdásodtak a sorompóval lezárt vasúti vágányok, mint verte fel a gyom a máskor élénk forgalmú országutakat.

Nemsokára szemlére indultam. A tavaszi áradások egy-egy késői maradványát, a kékben csillogó kis tavacskákat, szinte szemlátomást apasztotta a korányári napsugár. Az országút pora, mint finom

lisztréteg rakódott le a kocsí párnájára. A lovak víg ügetéssel apasztották a kilométereket s nagy békeség és áhítatos csend ülte meg az egész tájat, mintha aludna az élet.

Cigánypurdék ugrádozása zavarta meg a mozulatlanságot. Beérkeztünk a faluba, Csekére. A járókelők megállva köszöntöttek; egyik-másik ablakból kíváncsian néztek a gördülő kocsí után. Gyümölcsfákkal körülvett, tornácos ház előtt állt meg a kocsim. A tornácot szegélyező erős fehér oszlopok tekintélyes külsőt kölcsönöznek az épületnek, a csendőrlaktanyának. Amint megtudtam, ebben a házban lakott huszonhárom évig és itt is halt meg Kölcey Ferenc, Himnuszunk koszorús költője.

A rossz közlekedési viszonyok miatt Csekén töltöttem a rámköszöntött ünnepet is. Bő alkalmam volt megismerni a községet. Meglátogattam a temetőt is, melyben Kölcey Ferenc sírját repkénnyel befuttatott hófehér márványoszlop jelzi. A sírok között járkálva, egy kovácsolt vaskereszt vont a magára a figyelmet. Rajta a következő felírást olvastam: „Czompa János m. kir. csendőr, született 1859-ben, elhalt 1887 november 9-én, a szolgálatának áldozatul esett, bajtársi emlékére emelték a IV. csendőrkerület altisztjei és csendőrei.“ A fiatal csendőr életét áldozta hazájának és testületének. Tettenért orvvadászok bosszúból a csekei községhezán alattomosan agyonlőtték.

A temetőben felkerestem a forradalom alatti csendőr vértanúink sírját is. A ségyenletes emlékü 1919. évi események ugyanis Szatmárcseken is megkövetelték a maguk csendőr áldozatait.

szemben mutat különös fogékonyságot. Az emberi természet sokfélesége szerint az említett csoportok egyazon emberben vegyesen is előfordulhatnak.

Az emberek legnagyobb része vizuális, vagy motorikus. Utóbbi két csoporthoz viszonyítva aránylag kevés az akusztikus emlékezőtehetséggel rendelkezők száma. Minthogy azonban a hallgatók között a vizuális, motorikus és akusztikus egyedek mindig vegyesen fordulnak elő, már régóta fáradoznak olyan oktatási módszer létrehozásán, mely magában foglalja a mindhárom emlékezőtehetségi csoport részére szükséges benyomásokat, másszóval olyan megoldást keresnek, amely lehetővé teszi az anyagnak egyazon időben látás, hallás és érzékelés vagy végrehajtás útján való továbbadását.

Ezen a ponton kapcsolódik bele az oktatásba, mint az eddigi részletmegoldásokat magában egyesítő segédlet: a hangos-film. Az eddig elmondottak alapján könnyen megítélhetjük, hogy milyen lehetőségeket rejt magában ez az újabb segédlet az oktatás és kiképzés terén.

A hangos-film éppen úgy a mai kor nagyszerű vívmányainak egyike, mint a könyvnyomtatás vagy a rádió volt. Míg azonban az ismeretterjesztés és hírközlés másik két korszerű eszköze: a sajtótermékek és a rádió csupán egy-egy érzékszerv foglalkoztatása útján hat az emlékezőtehetségre, addig a hangos-film, mint összesített művészet érvényesülési tereit nyújt az életmegnyilvánulás valamennyi kifejezési formájának, mert képben, hangban és mozgásban örökíti meg ezeket s így egyszerre vizuálisan, akusztikusan és motorikusan magyaráz és rögzít.

Körmendi Elek 2. oszt. őrmester volt akkor ott az őrsparancsnok. Derék, keménykötésű, testbenlélekben csendőr, aki egy pillanatra sem tévesztette szem elől kötelességét. Helytállt akkor is, midőn már tudta, hogy a halálnak néz elébe. Nem túrt az őrskörletében semmiféle rendzavarást s amikor Budapestről Szatmárcsékére küldtek egy kommunista agitátort, ezt és a helybeli szocialista-kommunista-párt titkárárt elfogta. A nemsokára szabadon bocsátott két kommunista bosszút forralt. Beregszászból segítséget kértek s az ottani direktórium fegyverekkel és kézigránatokkal felszerelt terror-különítményt indított útnak a csekei csendőrök lefegyverzésére.

Körmendi 2. oszt. őrmester harmadmagával, Borbély Károly őrmesterrel és Rákosi Simon csendőrrel az őrszlaktanyába bezárkózva, felvette a harcot az őket orvul megtámadó, mintegy 40 főnyi, főként vöröskatonából álló csapattal.

A három csendőr vitézül harcolt, de végül is az épületbe dobott kézigránát robbanása után a vörösöknek sikerült az ajtót betörniök. A vitéz őrsparancsnok 1919 április 20-án, egy napsütéses koratavaszi délutánon puskagolyótól találva, elsőnek lehelt ki nemes lelkét a laktanyája küszöbén. Borbély őrmester szuronydöféstől találva esett el. Rákosi csendőrt — kit később a sátoraljaújhelyi forradalmi törvényszék 15 évi kényszermunkára ítélte — puskatussal ütötték le a támadók. (A gyilkosság részletes leírása az 1926 február 15-i *Csendőrségi Lapokban* található.)

A törvényes rend helyreállítása után a tettesek egyrészt sikerült a bíróság elé állítani. A kézreke-

Az oktatás szempontjából felbecsülhetetlen előnye a hangos-filmnek az is, hogy anyaga tartós s így az egyszer rögzített oktatási tárgy minden mozanata bármikor ismételten is bemutatható. Szerfölött hasznos ez az oktatás és kiképzés egyöntetűségének megteremtésében. Az egymásután következő korosztályok oktatásánál egyazon film használható fel és pedig az ország összes tanalukulatainál, mert a negatív filmszalagról több, vetítésre alkalmas másolat készül, miáltal lehetővé válik, hogy ugyanazt a filmet egyidőben különböző helyeken mutathassuk be.

A film igen sok időt és fáradságot is megtakarít, ami mind az oktatás javára válik. A hallgatókat nem kell mindegyre kivinni távoli terepresekre és nem kell az időt hosszas előkészületekkel tölteni. A hallgató azonnal láthatja, a legtökéletesebben kivitelezett formában azt, amit meg kell tanulnia. Ezt többször is bemutathatjuk s azután végre is hajthatjuk vele.

Testületünk mindig nagy súlyt helyezett arra, hogy a legmegfelelőbb módszer alkalmazásával minél eredményesebbé tegye az oktatást és kiképzést. Ezért nem hagyhatta figyelmen kívül a hangos-filmet s az idei évtől kezdődően bekapcsolódik a honvédségi oktató- és propaganda-filmgyártásba.

A honvédségi és csendőrségi filmgyártás feladata elsősorban a kiképzés és oktatás megkönnyítése és eredményesebbé tétele céljából testületen belül bemutatásra kerülő szakfilmek (oktató- és kiképző filmek) gyártása, másodsorban a nagyközönség tájékoztatását szolgáló propagandafilmelek elő-

rült bűnösök fölött a sátoraljaújhelyi királyi törvényszék ítélkezett. Az ügy érdemi szerzője akasztófán végezte be dicstelen életét, a többiek súlyos büntetéseket kaptak.

Körmendi és Borbély őrmestereket 1919 április 22-én a lakosság őszinte részvéte mellett hantolták el a szatmárcsekei temetőben. A halálukig hűségesen kitartó két vitéz csendőr emlékét büszke kegyelettel őrizzük.

Szatmár megyéből rövidesen áthelyeztek, de a harmincas évek derekán ismét arra a vidékre kerültem Dunántúlról. Ismét láthattam a jól ismert régi őrseimet, amelyek talán még kedvesebbek voltak, mert a tovatűnő ifjúság emlékeit is felidéztek...

Azóta sok minden változott. Kényelmes autóbusz röpitett a tiszabecsi műúton, honnan csak egy ugrás volt Cseke. A régi legénység közül már senki sem szolgált az őrsön. Az öreg, világháborút járt, nagybajszú csendőrök nyugállományban pihenték a fáradalmakat. Egyesek már egy békésebb világba költöztek, ott portyázzák az égi ösvényeket...

És most, három évtized múltán szeretettel emlékezünk meg az áthelyezett őrs munkálkodásáról s megilletődéssel tisztelgünk az őrs keményen helytálló öreg csendőrei és hősi halottai előtt.

*

Minden őrs részese a testület történelmének s felelős azért, hogy folt ne essék ennek fényén. A szatmárcsekei őrs vérrel és becsülettel írta be a ráeső sorokat a csendőrség történelmébe.

állítás, harmadsorban pedig a mindennapi élet közérdekű katonai és csendőrségi eseményeinek híradó-filmek útján való feldolgozása.

A felsőbbség által jóváhagyott gyakorlati megoldások filmen rögzítve (a nagyobb figyelmet igénylő részek lassított felvételben kivitelezve) meg fogják szüntetni az utasítások írott szövegének különféle értelmezését és egyes gyakorlati eljárások eltérő végrehajtását. A kiképző filmen a hallgatók látják a helyes végrehajtást, ugyanakkor hallják a film magyarázó szövegét, tehát tisztán áll előttük a megoldandó feladat. Ezek után kerül sor az egyénenkénti személyes keresztülvitelre. Amennyiben az nem teljesen a látottakat, meg van a lehetőség arra, hogy a helytelenül értelmezett részeket újból levetítsük.

A régebbi tansegédletek a kívánt eredményt nem érték mindig tökéletesen el, mivel nem egységesen, hanem különböző kivitelben és elgondolás alapján készítették azokat el az egyes oktatók. Ezzel szemben a film mindenütt egyformán és tökéletesen mutatja be az elsajátítandó részleteket.

Ahol a valóságban be nem mutatható módon kell érzékeltetni vagy megvilágítani egyes mozzanatokot, ott a „trükk-asztaok“ szinte kimeríthetetlen ötletessége segít és teszi lehetővé a kívánt megoldás művészi és szakszerű kivitelét.

Amint látjuk, az oktató- és kiképzőfilm nemcsak a három emlékezőtehetségcsoport egyidejű foglalkoztatása révén vált elsőrendűen fontos tansegédletté, hanem tartóssága, szállíthatósága és felvételi megoldásainak szinte kifogyhatatlan sokoldalúsága folytán is, mert áthidalta mindazokat a nehézségeket, melyeket a távolság, a felszerelések különbözősége, a beszerzés költséges vagy lehetetlen volta górdított a fejlődő oktatási rendszer útjába.

Az egyöntetű nevelés és a nemzeti gondolat egységes kialakítása széttagolt elhelyezésünk mellett szintén igen nagy segítséget talál a filmben.

Lélektani szempontból is nagy jelentősége van a filmnek, mert szóragoztatva tanít és maradandó benyomásokat kelt a nézőben.

Mindezekből láthatjuk, hogy a hangos film ma már alig nélkülözhető segédeszköze az oktatásnak és hatalmas fegyver a tömegnevelés szempontjából azok kezében, akik a haza számára öntudatos, lelki- leg felkészült férfiakat akarnak nevelni.

A hangos filmek rendszeresítésével a csendőrség — hagyományaihoz híven — az elsők között lépett az oktatás és nevelés korszerűsítésének útjára. Az eredmény elé nagy reményekkel nézhetünk.

A Csendőrségi Lapok szerkesztőségében az alábbi könyvek kaphatók:

Próbacsendőrök tankönyve, 4.— P.

Tábori rendészeti szolgálat, 1 P 90 f + portó.

(A könyv bizalmas, csak ajánlottan küldhetjük.)

Ezenkívül:

A csendőrség 1943. évi elhelyezési térképe, 50 f.

Máshol nem kaphatók!

Rendelés a Csendőrségi Lapok 25.342. számú csekk-számlájára történő befizetéssel eszközleendő.

A Szervezeti és Szolgálati utasítás

kifogyott, ennek rendelését egyelőre mellőzni kérjük. Ha ismét kapható lesz, közöljük olvasóinkkal.

Kártérítési eljárás a csendőrségnél.

Irta: vitéz DOBÓ SÁNDOR g. alezredes.

— Befejező közlemény. —

Kártérítésben marasztaló határozat.

Abban az esetben, ha a kerületi parancsnokság beható vizsgálat és az összes körülmények megfontolása után úgy találja, hogy valamely csendőregyént a kárral okozatos kapcsolatban álló szolgálati kötelességszegés (szándékos vagy gondatlanságból eredő vétkes cselekmény vagy mulasztás) terheli, amely a polgári törvények szerint megállapítja a kincstár jogát kártérítés iránti követelésre, akkor a kártérítési kötelezettséget ki kell mondania.

Bizonytalan megállapítások alapján azonban senkit sem lehet kártérítésre kötelezni. Éppen ezért a beható vizsgálat előzetesen történik, és pedig teljesen kimerítően, mert a kártérítési kötelezettséget csak bizonyított, a bíróság előtt is helytálló tények alapján lehet kimondani.

Nincs helye kártérítésnek, ha a kár bárkinek hibáján kívül, véletlen vagy előre nem látott körülmények folytán keletkezett, vagy ha a kár miatt senkit nem lehet határozottan hibáztatni. Az így keletkezett esetleges károkat a kincstár vállalja.

Mindazon esetekben azonban, amidőn a csendőrség szolgálati kötelékében álló személyekre a kincstári vagyonban általuk okozott károkért beigazoltan térítési kötelezettség hárul, a kerületi parancsnokságoknak kötelessége, — a törvényekben, utasításokban és rendeletekben kimondott felelősség alapelvei szerint, valamint a polgári törvények határozványainak szemelött tartásával — „kártérítésben marasztaló közigazgatási határozatot“ hozni. Ezt a határozatot minden egyes elmarasztalt egyén részére külön-külön állítja ki és tértivevény ellenében kézbesítetteti.

Külső alakjára nézve lényegében a marasztaló határozat a megállapított tényállást, az összegszerűen megállapított kárt, valamint a kártérítésre kötelezett egyén hibájának és felelősségének indokolását tartalmazza, amelynek értelmében a térítési kötelezettség bizonyítást nyert. Végül tartalmazza a térítésre kötelezett egyénnek a kár megtérítésében való elmarasztalását és a jogorvoslat módjait.

A kártérítésre kötelezettség fennállását akkor kell a polgári törvények elvei szerint bizonyítottnak tekinteni, ha a kártérítési alap a vétkekesség (szándékoság, gondatlanság). Miként már említettük, az általános magánjogi elvek értelmében — hacsak valamely jogszabály kifejezetten eltérő rendelkezést nem állapít meg — az, aki másnak jogvéde érdekeit jogellenesen és vétkesen (szándékos vagy gondatlanságból eredő cselekmény vagy mulasztás által), bárcsak közvetve is megsérti, köteles a sértettnek ebből eredő kárát megtéríteni.

A kerületi parancsnokság a határozatban a kártérítési kötelezettséget az 1887. évi XXXV. t.-c. 2. §-a, vagy 3. §-a értelmében mondja ki.

Marasztalásnak az említett t.-c. 2. §-ára való határozott hivatkozással akkor van helye, ha a kár okiratilag megállapított készpénz, értékpapír, vagy

Hősi halált haltak a hazáért

Kótai Lajos

csendőr

1943. január 13-án

Pilise István

csendőr

1943. március 27-én

a szovjet elleni háborúban, mint táborigazgatók.

Tisztelgünk emlékük előtt!

készletmennyiség hiányából áll és ennek megtérítésében oly személyt kell elmarasztalni, aki vagy a büntetőtörvények értelmében büntetendő valamely cselekményben, vagy pedig a hiányzó tárgyak kezelésére, bevételére, kiadására, felvételére, kiszolgáltatására, vagy szállítására vonatkozó szolgálatteljesítésében megszegésében vált bűnössé.

A t.-c. 2. §-a alkalmazásának feltétele tehát az, hogy

1. a kárnak készpénz, értékpapír, vagy készletmennyiségek okirattal megállapított hiányából kell állania. Ha tehát a kár más természetű, akkor a t.-c. 2. §-ának alkalmazása ki van zárva;

2. a fenti főfeltétel (hiány) fennállása mellett még az alábbi két feltétel valamelyikének, vagy mindkettőnek fenn kell állania, és pedig, hogy a kárért felelős személy a kárt a) a büntetőtörvénybe ütköző cselekmény által, vagy b) a hiányzó tárgyak kezelésére, bevételére, kiadására, felvételére, kiszolgáltatására, vagy szállítására vonatkozó szolgálatteljesítésében megszegése által idézte fel. Ez utóbbi esetben akkor is, ha a kötelelesség megszegése nem oly nagyfokú, hogy a büntetőtörvényekben tiltott cselekmény tényálladékát kimerítené. (Egyszerű felelős kihágás.)

Marasztalásnak a t.-c. 3. §-ára való határozott hivatkozással akkor van helye, ha más eset forog fenn, mint a 2. §-ban említett. Vagyis, ha a kár nem

okirattal megállapított készletmennyiség hiányából áll, vagy a hiány nem büntetőtörvények értelmében büntetendő valamely cselekmény folytán, vagy nem a hiányzó tárgyak kezelésére, bevételére, kiadására stb. vonatkozó szolgálatteljesítés megszegése által, hanem másféle vétkes cselekményből vagy mulasztásból keletkezett.

Nem mindegy, hogy a kártérítési kötelezettséget a t.-c. melyik §-a szerint mondják ki, mert a 2. és 3. §. felcserélése vagy az elmarasztalatra, vagy a kincstárra súlyos következményekkel járhat. A 2. §. indokolatlan alkalmazása esetén u. i. az elmarasztalt csendőr elesne az őt valójában megillető kifogás jogától és így megtörténhetne, hogy igazságtalanul szenved el egy kellően meg nem alapozott határozat következményeit. Viszont a 3. §. indokolatlan alkalmazása esetén a kincstár kerülhetne lényegesen nehezebb helyzetbe, mert a marasztaló határozat elleni kifogás esetén a kincstár lenne kénytelen perhez folyamodni, ahol a bizonyítás feladata is a kincstárra hárulna.

Az elmondottakat az előző példákra vonatkoztatva: A főtörzsörmester őrsparancsnok kártérítési kötelezettségét valóság esetén az 1887:XXXV. t.-c. 2. §-a szerint kellene kimondani, mert a szolgálatteljesítésben és berendezési tárgyakban keletkezett hiány okirattal megállapított (leltári) készletmennyiség hiányából áll, amelyről azért nem tud számot adni, mert

az átvétel alkalmával vagyongazdálkodói kötelességét gondatlanul megszegte. A gazdasági hivatal raktárában keletkezett káresetnél is a t.-c. 2. §-át kellene alkalmazni a gh. főnökével és a raktárkezelőkkel szemben, mert a kár okiratilag megállapított készlethiányból áll, amelynek keletkezését a vagyongazdálkodói szolgálati kötelemének megszegése (gondatlanság) tette lehetővé. Y. sértett esetében a bántalmazásban vétkes járőr tagjait a t.-c. 3. §-a szerint kellene a kártérítésben elmarasztalni, mert ezúttal a kincstári kár keletkezésénél nem a t.-c. 2. §-ában foglalt eset forog fenn.

Jogorvoslatok.

Ha a csendőr, akit a kerületi parancsnokság kártérítésre kötelezett, úgy találja, hogy a terhére rótt kártérítésért egyáltalán nem, vagy nem egészben felelős és ezt elfogadhatóan igazolni is tudja, akkor a kerületi parancsnokság marasztaló határozatának átvétele után az alábbiak szerint jogorvoslattal élhet.

Amint már említettük, a kerületi parancsnokság marasztaló határozatában jogorvoslatként a t.-c. 2. vagy 3. §-ában foglaltakat jelöli meg, aszerint, hogy az elmarasztalás melyik §. szerint történt. Ez a két §. megadja a lehetőséget, hogy az elmarasztalt csendőr vélt igazának elérésére a közigazgatás, vagy a bírói utat válassza.

Ha a marasztalás a t.-c. 2. §-a szerint történt, jogában áll az elmarasztalt csendőrnek a kerületi parancsnokság határozata ellen — ennek kézbesítése napját követő 30 napon belül — a belügyminiszter úrhoz fellebbezést benyújtani. Ellenkező esetben a határozat jogerőssé válik, vagyis végrehajtható közokirat jellegével bír és ugyanaz a hatálya, mint a bírói ítéletnek. (L. a t.-c. 8. §-át.)

Ha a marasztalás a t.-c. 3. §-a szerint történt, jogában áll az elmarasztalt egyénnek a kerületi parancsnokság határozata ellen — ennek kézbesítése napját követő 30 nap alatt — ugyancsak a belügyminiszter úrhoz fellebbezést benyújtani, vagy pedig 2 héten belül írásbeli kifogással élni, különben a határozat jogerőre emelkedik és végrehajtható közokirattá válik.

A fellebbezés annyit jelent, hogy a csendőr vélt igazának keresésében a közigazgatás útján maradt. A kifogásnak pedig az a hatálya, hogy az ügy a közigazgatás útjáról bírói útra terelődik.

A fellebbezés abból áll, hogy az elmarasztalt csendőr a belügyminiszter úrhoz írásban jelenti, hogy a kerületi parancsnokság határozata ellen fellebbezéssel él. Jelentésében felsorolja azokat az indokokat, amelyek folytán a határozatot magára nézve sérelmesnek tartja, továbbá jelenti azokat a körülményeket is, amelyeket a marasztaló határozat megingatására alkalmasnak vél. A fellebbezésre okmánybélyeg nem kell.

A kifogás pedig annyiból áll, hogy az elmarasztalt csendőr a belügyminiszter úrhoz bejelenti, hogy a kerületi parancsnokság határozata ellen kifogással él. A kifogás jelentésére sem kell okmánybélyeg.

Mind a fellebbezést, mind a kifogást a megsabott határidőkön belül szolgálati úton ahhoz a kerületi parancsnoksághoz kell felterjeszteni, amely a kártérítésben marasztaló határozatot kibocsátotta.

Igy kell eljárni akkor is, ha az elmarasztalt egyént időközben áthelyezték volna.

A határidőkre ügyelni kell, mert különben a határozat jogerőre emelkedik. Elkésett fellebbezést vagy kifogást hivatalból visszautasítanak.

A kellő időben beérkezett fellebbezést a kerületi parancsnokság a marasztaló határozat 1. eredeti példányával és az összes vizsgálati iratokkal felszerelve a belügyminiszter úrhoz továbbítja, aki a fellebbezés felett dönt, a kerületi parancsnokság határozatát vagy megerősíti, vagy megváltoztatja, vagy megsemmisíti, esetleg az ügy tárgyalásának kiegészítését és új határozat hozatalát rendeli el.

Ha a belügyminiszter úr a kerületi parancsnokság határozatát megerősítette, a t.-c. 2. §-ának alkalmazása esetén jogában áll az elmarasztalt csendőrnek e belügyminiszteri határozat ellen a kézbesítést követő 3 hónapon belül a polgári bíróságnál keresettel élni, vagyis a kincstárt beperelni. A t.-c. 3. §-ának alkalmazása esetén pedig jogában áll az elmarasztalt egyénnek a belügyminiszter úr határozatát a kézbesítést követő 14 napon belül írásbeli kifogással megtámadni. Ezt a kifogásjelentést is a belügyminiszter úrhoz kell címezni és szolgálati úton ahhoz a kerületi parancsnoksághoz felterjeszteni, amely a kártérítésben marasztaló határozatot I. fokozatban kibocsátotta.

A kellő időben beérkezett kifogást a kerületi parancsnokság a marasztaló határozat 1. eredeti példányával és a vizsgálati iratokkal felszerelve a belügyminiszter úrhoz terjeszti fel, aki a csendőr elleni per megindítása felől a kincstári jogügyi igazgatóság útján intézkedik. Elkésett kifogást hivatalból visszautasítanak.

Amint látjuk, a t.-c. 2. és 3. §-ának rendelkezései a jogorvoslat módjában különböznek egymástól.

A t.-c. 2. §-ában kimondott jogorvoslati módnál az elmarasztalt egyén csak akkor léphet polgári per útjára, ha a közigazgatási úton lehetséges jogorvoslatot (fellebbezést) kimerítette. Ezzel szemben a t.-c. 3. §-a értelmében az elmarasztalt csendőrnek akkor is jogában áll a kerületi parancsnokság határozata ellen — a megsabott határidőn belül — kifogással élni, amikor a kerület határozata közigazgatási úton (fellebbezéssel) még megtámadható.

A t.-c. 2. és 3. §-ának rendelkezései még abban is különböznek egymástól, hogy a 2. §. esetében az elmarasztalt csendőrnek, a 3. §. esetében viszont a kincstárnak kell felperesként a polgári bírósághoz fordulnia.

Polgári perekben a bizonyítás feladata a felperesre hárul. Az idézett t.-c. 5. §-a szerint azonban a bíróság a ténykérdések eldöntésénél nincs kötve a törvényes bizonyítási szabályokhoz, hanem a bizonyítékok lelkiismeretes vizsgálatából merített szabad meggyőződése alapján hoz ítéletet.

A kártérítésben marasztaló határozat akkor válik jogerőssé, ha a fellebbezést, kifogást, vagy keresetet elkésetten, vagy egyáltalán nem nyújtották be, vagy ha a fellebbezést a belügyminiszter elutasította és a határozat ellen az elmarasztalt csendőr további jogorvoslattal már nem élt, végül, ha a polgári bíróság az elébe vitt közigazgatási marasztaló határozatot megerősítette.

Lesállás.

Molnár L. őrm. felv.

Felmentés kegyelmi úton.

Abban az esetben, ha az elmarasztalt csendőr az ellene kibocsátott marasztaló határozat ellen a perrendtartás szerinti kereset vagy kifogás jogáról határozottan (írásban) lemond, — abban az időben, amikor kártérítési ügye még közigazgatási úton folyik, — szabadságában áll a kártérítés alól kegyelmi úton felmentést kérni. (L. a Szárny gazd. kez. ut. 128. §.)

Ha tehát a közigazgatási úton (I. vagy II. fokon) elmarasztalt csendőr meggyőződése szerint a további jogorvoslatoktól kedvező eredményt nem várhat, viszont oly tárgyi és személyi körülményeket hozhat fel, amelyek rendkívüli méltánylást érdemelnek, akkor a perrendtartás szerinti kifogás vagy kereset jogáról lemondva, a belügyminiszter úrtól a kártérítés alóli felmentését kérheti. Ezt a kegyelmi kérvényt szolgálati úton ahhoz a kerületi parancsnoksághoz kell felterjeszteni, amely a marasztaló határozatot I. fokon kibocsátotta. A kerületi parancsnokság a kérvényt megfelelő véleménnyel látja el és a belügyminiszter úrhoz továbbítja.

A belügyminiszter úr a körülmények mérlegelése után a felmentést vagy egészben, vagy részben megadja, vagy pedig a kegyelmi kérvényt elutasítja. Nem lehet kegyelmi ténnyt gyakorolni akkor, ha ez harmadik félnek érdekeit sértené, vagy pedig ha a kérelem alaptalan. Természetesen nincs helye a kegyelmi kérvénynek akkor sem, ha a csendőr kifo-

gásolása folytán a kincstár a pert már folyamatba tette.

Végrehajtás.

A kerületi parancsnokságtól kibocsátott marasztaló határozatokra megszabott fellebbezési határidő (30 nap) egyúttal a teljesítés (fizetés) határideje is.

A belügyminiszter úr az általa kiadott (II. fokú) határozatban, a teljesítés határidejét mindenkor határozottan kimondja.

Ha a teljesítési határidő lejárt és a marasztaló határozat jogerőre emelkedett, vagy ha a bíróság jogérvényes büntető ítélettel a térítési kötelezettséget kimondotta, akkor a kerületi parancsnokság köteles a kártérítésre kötelezett csendőrnek bárhol található és bíróilag lefoglalható vagyonából a kincstár kártalanítását haladéktalanul foganatosíttatni és ezenfelül a megengedett illetménylevonást is közigazgatási úton végrehajtani.

A magánvagyonból való behajtást a m. kir. kincstári jogügyi igazgatóság útján kell folyamatba tenni, evégből a jogerős határozatot vagy bírói ítéletet a jogügyi igazgatósághoz meg kell küldeni. Az illetménylevonás a kerületi parancsnokság közigazgatási intézkedése (parancsa) alapján veszi kezdetét.

Az olyan tartozás, amelyet a csendőr kártérítés címén jogerős bírói ítélet vagy közigazgatási határozat alapján a kincstárnak megtéríteni köteles, a

szolgálati viszonyból eredő térítmények közé tartozik. A szolgálati viszonyból eredő térítmények törlesztésére a havidíj (zsold), a csendőrségi pótdíj és korpótdíj $\frac{1}{3}$ részét feltétlenül igénybe kell venni. Ennél kedvezőbb törlesztési módot csak a belügy-miniszter úr engedélyezhet.

Ha azonban az említett illetmények $\frac{1}{3}$ -ával esz- közölt törlesztési mód a kincstár érdekét, vagy harmadik személy jogait veszélyeztetné, jogosult a kerületi parancsnokság a kártérítés törlesztésére a fentebb felsorolt illetményeket nemcsak $\frac{1}{3}$ részig, hanem korlátlanul is igénybe venni. Sőt abban az esetben, ha a kincstár érdekeinek veszélyeztetésétől kell tartani, a kerületi parancsnokságnak jogában áll a marasztaló határozat meghozatala, vagy ennek jogerőre emelkedése előtt is a megengedett mértékben illetménylevonásokat elrendelni. Ebben a parancsnokság a kerületi parancsnokság a kincstári követelés alapját képező ténykörményeket és a tartozás előrelátható legmagasabb összegét utólagos megállapítás jogának fenntartásával jelöli meg. Ennek az intézkedésnek természetesen csak akkor van helye, ha a vizsgálatból merített meggyőző okok az illető csendőr kártérítési kötelezettségét el nem vitatható módon kétségtelenné teszik.

A kincstár előzetes biztosítására levont összegeket a letéti pénztárban kell kezelni, mert még nem képezik a kincstár tulajdonát. A kártérítésben marasztaló közigazgatási határozat jogerőre emelkedése után ezeket az összegeket a kincstár javára kell bevételezni, miként a bírói végrehajtás útján befolyt összegeket és az esetleges további illetménylevonásokat is, mindaddig, amíg a kár meg nem térült, vagy az elmarasztalt csendőr esetleges kegyelem útján felmentést nem nyer.

Amint már említettük, kártérítésben marasztaló határozatot közigazgatási úton csakis olyan egyénnel szemben lehet hozni, akik nemcsak a károkozás idején, hanem a kártérítési kötelezettség kimondásakor is a csendőrség szolgálati kötelékében állanak. Ebből következik, hogy a kincstár előzetes biztosítása érdekében illetménylevonásokat is csak olyan személyekkel szemben lehet közigazgatási úton elrendelni, akik ellen kártérítésben marasztaló közigazgatási határozatot lehet hozni. Más egyénnel (pl. nyugdíjasokkal) szemben a kincstár követelését csak rendes bírósági eljárás igénybevétele útján lehet érvényesíteni.

Ha a kincstár kára büntetendő cselekmény folytán keletkezett, a cselekményt az erre illetékes parancsnok külön fogja elbírálni. A kártérítési eljárásban kizárólag anyagi felelősség eldöntéséről van szó, s ha ennek során a csendőr a törvényben megengedett jogorvoslatok keretében védekezik, akkor ezt nem lehet hibájául felróni.

Méltányossági szempontoknak a kártérítési eljárásban helye nincs és nem is lehet. Elegendő rámutatnunk, hogy milyen következményeket vonhat maga után az olyan írásbeli jelentés, fellebbezés, kereset, vagy kifogás, amelyek tartalma ellentétben áll a Szolg. Szab. I. rész. 16. §-ában foglaltakkal. Méltányossági szempontok érvényrejuttatására csak akkor van lehetőség, amikor az elmarasztalt csendőr kegyelmi útra tér.

Szeretlek Szeged!

(Örök gondolatok a Nagyúr születése napján.)

Szeretlek Szeged, szeretlek nagyon és megölelve tart a két karom!
Szeretlek, mint paraszt az asztagot és tisztellek, mint kicsik a nagyot!
Szeretlek, mint hús völgy a bérceket, mint szent öreg a mult emlékeket.
Mint bús borongó bú a gyászolót s drága eszmét az érte lázadók.
Mint madárdalt a titkos rengeteg, mint átok a szentségtörő kezét!
Szeretlek, mint mezők a harmatot, melyre gyöngyöt a napsugár rakott, mint nő a szépet és hőst a nép s szülő az elsőt lépő gyermekét!
Szeretem széles, nyílt utcáidat, magyar jellemed, glóriáidat.
Multad és néped magyar vágyait: Dugonics és Tömörkény jártak itt!
A Tisza mellett kis magyar világ: egyenesség, tisztaság, sok virág, magyar pusztában tündérpalota, mit becsületünk állított oda!
Hová egy világ rettegése szállt, hol megkövették Isten-ostorát!
Kossuthnak voltál magyar-büszkeség, ahol felderült a zord magyar ég és betlehemi csillag ragyogott az új Vezérnek új akaratot!
Kit török-tatár-labanc fegyverek s az árvizek sem ölhetének meg!
Multad mesél és hirdeti nekünk: feltámadunk és el nem veszhetünk!

Elviszem hát édes emlékedet mindenhová, hol él emlékezet!
A te hiteddel áldva gazdagon, székely népemnek is megsúghatom, hogy kitartás, mert míg Szeged Szeged, hiába bögnék vad „feszítsd meg“-et!
A Dunántúl s a Hajdúság magyarja, a magyar tér hős apraja és nagyja hívő szívével csak egyet akar: e földet, mely ápol s ha kell, eltakar!
Győzelem-szántásod szent magja kikel, csak hinni... lenni... és akarni kell...

Oh ki ne szeretne tégedet, te hittel élő drága szép Szeged!
Büszke szívvel szeretlek én nagyon és megölelve tart a két karom.

Dr. vitéz Gereöffy Géza alezredes.

Reviczky alez. felv.

Bűnügyi apróságok.

Írta: **OLCHVÁRY-MILVIUS ATTILA** ezredes.

1912 januárjában Berlinben ismeretlen tettes vagy tettesek szörnyű bűncselekményt követtek el. Egyik napon a déli órákban egyik vevő benyitott Sch. ékszerkereskedő üzletébe. Az üzletben nem talált senkit. Hangosan köszönt, köhögött, hogy a figyelmet magára vonja, de senki sem jelentkezett. Az üzlethelyiséget üveges ajtó választotta el az ékszerész lakásától. A vevő az üvegajtón bekopogtatott, gondolván, hogy az ékszerész a lakásában tartózkodik, majd mikor erre sem mozdult senki, bepillantott a lakásba. Borzalmas látvány tárult elé. Az üzlethelyiséggel szomszédos lakószoba padlóján vérbefagyva hevert Sch. ékszerész, a felesége és 13 éves leánya. Mindhárman eszméletlenek voltak, fejükön borzalmas csapások nyomaival, de még hörögtek. A vevő kirohant az utcára, rendőrért kiáltva. Nemsokára a helyszínre érkezett a rendőri bizottság. Az áldozatokat kórházba szállították. Sch. ékszerész és a leánya még szállítás közben, az asszony pedig másnap a kórházban kiszenvedett anélkül, hogy eszméletüket akárcsak egy pillanatra is visszanyerték volna. Az asszony eszméletlenül kívül néhány összefüggéstelen francia szót dadogott. Ez furcsa volt, mert az áldozat német asszony volt és nem is beszélt franciául. Francia tudása arra a kevéskére szorítkozott, ami az évtizedekkel azelőtt végzett iskolákból még emlékezetében maradt. Időközben az üzletben a rendőri bizottság munkához látott. Megállapították, hogy az üzletben csak az asszony tartózkodott, midőn a tettes vagy tettesek oda beléptek. Ő volt az első áldozat. Ezután a rablók az üzlet kifosztásához láttak. Munkájukat először a kereskedő érkezése, majd a fiatal leánya zavarták meg hazatérésükkel. Mindkettőt egymás után eltették láb alól. A sérüléseket az áldozatok koponyáján nehéz kalapáccsal okozták.

Az üzlet leltározásának és az üzleti könyvek adatainak egybevetésével megállapították, hogy az

üzletből nagyobb mennyiségű értékes ékszer és drágakő tűnt el. Ezeknek nagy fáradsággal összeszedték a pontos leírását is.

Egyébként a helyszín teljesen üres volt. A megindítandó nyomozáshoz a legcsekélyebb támpontot sem szolgáltatta. A rendőrségnek semmi támpontja nem volt arra, hogy a gyilkosokat hol, kik között keresse. Az utcai járókelők, szomszédok, szembenlakók kikérdezése nem vezetett eredményre. Tömegintézkedésekhez folyamodtak. Razzia razziát követett a városban. Mozgósították a besugó hálózatot. Az elrabolt ékkövek és ékszerek pontos leírását eljuttatták a birodalom összes zálogházaiba, ékszerészeihez, régiségkereskedőihez. A nyomozás alapos munkát végzett. Pontosan felderítette az áldozatok multját, életszokásait, összeköttetéseit, rokonsági, baráti, ismeretségi körét, az üzlet vevőit és alkalmazottait hosszú esztendőkre visszamenően. Mindez egyelőre nem használt semmit. A nyomozás már négy hete folyt eredménytelenül és úgy látszott, hogy holtpontra jutott.

Az eredményt végül is a pontos bűnjelleírás hozta meg. Dresdában az egyik régiségkereskedőnek egy ember ékszereket ajánlott fel megvételre. A régiségkereskedő az ékszereket gyanusnak találta. Utána nézett a körözvényben és megállapította, hogy az ékszerek az Sch. berlini ékszerkereskedő sérelmére elkövetett rablásból származnak. A kereskedő rendőrt hívott és átadta neki az embert, aki viszont azzal védekezett, hogy ő az ékszerek eladására egy ismerősétől, O. T. lakatostól kapott megbízást. O. T.-t letartóztatták. Birtokában még több olyan ékszer találtak, amelyek a rablásból származtak. Rövid tagadás után O. T. beismerő vallomást tett. Kiderült, hogy a helyi viszonyokkal ismerős volt. Tíz évvel a bűncselekmény elkövetése előtt Berlinben valami műszaki iskolát látogatott. Ekkor ismerkedett meg Sch. ékszerésszel, aki segítségére volt, mert üzletében gyakorlatilag megtanította a forrasztás munkájára, így O. T. ott ismételtelen megfordult. O. T. később rossz útra tért. Lopásokat követett el és ismételten börtönbe került. A börtönből súlyos tüdővésszel került ki. Védelmére előadta, hogy gyógykezeléséhez akart pénzt keríteni s mivel ez becsületes úton nem ment, újabb bűncselekmény elkövetésére szánta rá magát. Így jutott eszébe az Sch.-féle ékszerüzlet. Berlinbe utazott és az üzletet az utcáról huzamosabb ideig figyelte. Megállapította, hogy 10 év óta semmi sem változott. Ezután elkövette a hármass rablógyilkosságot. Társa nem volt.

O. T.-t vizsgálati fogságban a tüdővész elvitte. Magasabb bíró előtt kellett szörnyű büntetést felelnie.

O. T. egy szót sem tudott franciául, így Sch. feleségének eszméletlen állapotban kiejtett összefüggéstelen francia szavai nem állottak összefüggésben a bűncselekménnyel. Hogy miért ejtette ki a szerencsétlen asszony utolsó óráiban éppen ezeket a francia szavakat, az örök titok marad. A sérült agy működésében nem lehet semmi törvényszerűséget megállapítani s így az agysérültek állításait mindig a legnagyobb óvatossággal kell fogadni. Volt eset rá, hogy egy ember, akit hátulról leütöttek és súlyos fejsérülést szenvedett, azt állította, hogy támadójának torzonborz fekete szakála volt. Kiderült, hogy nem támadójának, hanem az őt elsősegélyben

részesítő orvosnak volt ilyen szakálla. Egy másik esetben egy gazda tehenét a vásáron eladta. Hazatérőben az erdőben leütötték és a tehen árát elrabolták tőle. A gazda később magához tért és olyan feljelentést tett, hogy a rablók a tehenet rabolták el tőle. Arra egyáltalán nem emlékezett, hogy a tehenet eladta volna.

Ebből az érdekes bűnügyből kétirányú tanulságot meríthetünk. Elsősorban is rá kell mutatnom a pontos, szabatos bűnjelleírás jelentőségére. Az eredményt ennél a nyomozásnál kizárólag ez hozta meg. A bűnjelleírás lényege az, hogy olyan találó legyen, hogy a leírt bűnjelet valóban felismerni és azonosítani lehessen. Utalok a Bűnügyi Nyomozástan „Bűnjelleírás” fejezetére.

Nagy jelentősége van, különösen súlyos bűncselekményeknél, a sértett vagy az áldozat multjának, életmódjának, viszonyainak, ismeretségi, baráti, rokoni köre alapos felderítésének. Ahol alkalmazotnak, üzletfelek is vannak, a felderítésnek ezekre is ki kell terjednie. Mindezeknél, minél messzebb vissza kell nyúlni a multba. Ennél a nyomozásnál ez nem történt meg eléggé alaposan. A felderítés O. T.-nek az áldozatokkal való kapcsolatát már nem hozta napfényre, mert nem nyúlt eléggé vissza a multba. Pedig ezen a vonalon is el lehetett volna jutni a tettes személyéhez.

Goron francia kriminalista írja le, hogy egy alkalommal Párisban az egyik nagy éremkereskedésből 500.000 frank értékű régi arany- és ezüstérmekeket loptak el. A nyomozás alapos környezettanulmányt végzett. Felderítették az üzlet egész vevőkörét és egyéb üzleti összeköttetéseit. A sértett, arra a kérdésre, hogy gyanakszik-e valakire, határozott nemmel válaszolt. A szakszerűen feltett részletkérdésekre azonban elmondta, a következőket: az utóbbi hónapokban feltűnt neki, hogy sok görög ember fordult meg az üzletében, akik érmekeket kínáltak eladásra. Vásárolt is tőlük. A rendőrség ezt a nyomot felkarolta. Érintkezésbe lépett a párisi görög konzullal, aki 40, Párisban lakó, olyan görög állampolgár nevét bocsátotta rendelkezésre, akiről viszonyait, multjukat tekintve, a lopás elkövetése feltételezhető. A rendőrség valamennyit szigorú megfigyelés alá vette. A tettes közülük került kézre.

*

Volt idő, midőn az igazságszolgáltatás a bűnözőkkel nem bánt olyan kesztyűs kézzel, mint napjainkban. A bűnvádi eljárást és az ítélet végrehajtását a legembertelenebb kegyetlenség jellemezte. A vádlottól elvárták, hogy önmaga ellen bizonyítékokat szolgáltatson. Ha tagadott, kínvallatásnak vetették alá. Ezek során a legembertelenebb, legkegyetlenebb kínzásokkal igyekeztek a vádlottból a beismerő vallomást kicsikarni. Nürnbergben láttam a régi várban néhány évvel ezelőtt egy bűnügyi múzeumot, amely tele volt ezekkel a különböző kínzóeszközökkel. Már ahhoz is jó idegek kellene, hogy az ember ezeket végignéze. Mit szenvedhetek azok a szerencsétlenek, akiken a kínvallatások keretében, a különböző hüvelykszorítókat, spanyolcsizmákat, nyújtó-, felhúzó- és guzsbakötő eszközöket végig próbálták.

A baj ott van, hogy sohasem tudhatjuk a bűnvádi eljárás előkészítő stádiumában, hogy az előt-

tünk álló gyanúsított, vagy terhelt valóban bűnös-e? A kínzással a szerencsétlen gyanúsítottat testileg, lelkileg úgy összetörték, hogy a gyengébb idegzetűek inkább magukra vállalták a világ összes bűneit, semmint hogy a kínvallatás kínjait továbbra is el kelljen viselniük. Sokáig nem gondoltak a régiek, vagy nem akartak erre gondolni. Számptalan ártatlan embert ítéltek így igazságtalanul halálra és végeztek ki a lehető legkegyetlenebb módon. A kínvallatások sirját végeredményben ezek az igazságtalan ítéletek ásták meg. E lap hasábjain egyszer már leírtam azt a bűnügyet, amelynek kapcsán Nagy Frigyes porosz király Európában elsőként törölte el országában a kínvallatás intézményét. Alábbiakban leirom azt az esetet, amellyel kapcsolatban Genf svájci város törölte el a kínvallatást. Egy jámbor vidéki parasztfiú bejött a városba, hogy hűgát, aki ott háztartási cselédként szolgált, meglátogassa. A leány pontos címét nem tudta s mivel csak késő estére ért a városba, a kérdezősködést másnapra halasztotta és a piaci árubódék közelében egy fa alatt hajította álomra a fejét. Azon az éjszakán egy katonaszökevény betört az egyik közeli áruházba. Munkaközben megdöbbenve hallotta, hogy az éjjeli őrzőket közeledik. Hirtelen összecsomagolta zsákmányát és menekült. Útja a fa alatt vezetett el. Az alvó parasztfiút megpillantva jó ötlete támadt. Abban az időben — az elszaporodott lopások miatt — a lopásért halálbüntetés járt és így a katonaszökevény félt cselekménye következményeitől. Elhatározta, hogy a tettség gyanuját az ismeretlen alvó parasztfiúra tereli. Néhány bűnjelet óvatosan a zsebébe csúsztatott és azután elmenekült. Az őrzőidőközben rájött a betörésre és nagy lármával a környék átkutatásához látott. A szerencsétlen parasztfiút — aki a lárma felriadt álmából — az őrség elfogta. Ott találták a betörés helyének közelében, védekezését nem hitték el, megmotozásakor bűnjeleket találtak nála. Bíróság elé került. Ott is tagadott és ártatlanságát hangoztatta. Senki sem hitt neki. Kínvallatásnak vetették alá, a szörnyű kínokat nem bírta és inkább beismerte, hogy a betörést ő követte el. Halálra ítélték és kivégezték. A valódi tettes, a katonaszökevény, nem tért ezután sem jó útra. Betörésekből és rablásokból tartotta fenn magát, amíg azután egy szép napon hurokra került. Bűnlajstroma összeállításakor beismerte többek között a genfi áruházi betörést is és elmondta, hogy a gyanút miképpen terelte másra. Ezzel kiderült, hogy a szerencsétlen parasztfiút ártatlanul végezték ki. Az ok a kínvallatás volt. Soha többé nem is alkalmazták Genfben.

Nagyon hasonlít a kínvallatás intézményéhez az úgynevezett bántalmazás. Ezzel a jelenséggel, sajnos, még napjainkban is találkozunk. Vannak magukról megfélemlítő hatósági közegek, akik törvényes szabályellenesen erőszakos eszközökkel igyekeznek a gyanúsítottat beismerő vallomásra kényszeríteni. Eltekintve attól, hogy a beismerő vallomás önmagában semmit sem ér, értékét csak azok az adatok szabják meg, amelyek helytállóságát bizonyítják, a kínvallatáshoz hasonlóan nagyon könnyen hamis beismeréshez juthatunk. Aki érzékeny, gyengeidegzetű, az nem bírja sem a testi, sem a lelki kényszerítést. Inkább magára vállalja a bűnösséget, de azután az első helyen, ahol már biztos abban, hogy nem nyúlnak hozzá, vissza is vonja a vallomását. Bizonyíté-

kok hijjában ilyenkor marasztaló ítélet nem várható. Kész a kiderítetlen eset. A nyomozást újból — más feltevésekből kiindulva — kell megindítani. Kérdés azonban, hogy akkor — idő multával — azok az adatok, amelyeknek révén az ügyet eredetileg ki lehetett volna deríteni, még rendelkezésre állanak-e? Rendszerint nem. Az a hatósági közeg tehát, aki bántalmaz, amellet, hogy vállalnia kell a súlyos büntetőjogi következményeket, a nyomozás sikerét is kockára teszi.

*

Helyszínes bűncselekményeknél a nyomozás leglényegesebb kiinduló pontja — maga a helyszín — rendszerint ismeretes. Előfordul azonban — különösen vasúti lopásoknál —, hogy a nyomozás kezdetén azt sem lehet tudni, hogy a lopást pontosan hol követték el. Ilyenkor a nyomozásnak elsősorban a lopás helyszínét kell megállapítania, mert egészen más személyek között kell a tettest keresni, ha a lopást A, B vagy C helyen követték el. Erre Weingart ír le egy érdekes esetet. Egy északnémet vasútvonalon a postaszák értékes tartalmát ismeretlen tettesek ellopták és utána a postaszákokat homokkal töltötték meg. A vonat körülbelül húsz állomást érintett. A lopást ezek bármelyikén elkövethették. Közöttani szakértőt vettek igénybe, aki a homokot megvizsgálta és megmondta, hogy a homok a húsz állomás melyikének környékéről származik. Az ott megindított nyomozás hamarosan eredményre is vezetett. A bűnyügytörténet több ilyen esetet jegyez fel. Olaszországban egy vasúti tolvaj egy ládának az értékes tartalmát lopta el. Az áru helyére köveket tett. A helyszínt itt is közöttani szakértő állapította meg.

*

A legtöbb tolvaj arra törekszik, hogy a helyszínén, az odavezető és onnan elvezető útján lehetőleg senki se lássa. A bűnyügytörténet feljegyez több, ettől eltérő esetet is. Régi, ismert dolog az, midőn a tolvajok bútorszállító kocsiival állottak a kiszemelt ház elé és a sértett ingóságait mindenki szemeláttára egyszerűen elköltöztették a lakásból.

Berlinben egy betörőbanda a hajnali órákban betört egy üzletbe. Felhúzták a vasredőnyöket, meggyújtották az üzletben a gázlámpákat. Egyik részük kötényeket kötött maga elé és szorgalmasan takarított, a többiek pedig az elvinni szándékolt zsákmányt csomagolták össze. A járőrök meg voltak győződve arról, hogy az üzlethelyiségben az alkalmazottak tevékenykednek. Senkinek eszébe se jutott, hogy bűncselekményre gondoljon.

A berlini Grunewaldban tolvajok hamis kulcsal behatoltak egy urasági lakásba, amelynek lakói nyaralni távol voltak. A lakást alaposan kifosztották, de csak olyan tárgyakat emeltek el, amelyek a zsebben elfértek (pénz, ékszerek, stb.). A helyszínen este jelentek meg egyenkint, még pedig valamennyien fehér kesztyűsen, kifogástalan estélyi ruhában, cilinderekben — mintha estélyre volnának hivatalosak. Az egyébként éber portás valamennyiüket látta, de ezekben sem volt gyanakodni. A tolvajok fent a lakásban hangosan beszélgettek, sőt zongoráztak is, úgyhogy mindenki azt gondolhatta, hogy meghívott társaság van együtt.

*

A nyomozás adatgyűjtés. Igyekszünk egybe gyűjteni mindazokat a töredékeket, amelyek a multba elsüllyedt bűncselekményekből a külvilágban visszamaradtak, vagy egyes emberek (sértett, tanúk) emlékezetében élnek. Sokszor azonban nem az segít rajtunk, ami tényleg meg van, amit megtalálunk, hanem az, ami nincs meg, hiányzik, de meg kellene lennie. Ezek az úgynevezett negatívumok.

Betöréses lopás színhelyén egy padlásajtót feltörve találtak. Az ajtót — az ottani helyzetben, kívülről jövő tolvaj — csak a szomszédos házak tetején át közelíthette meg. Ezeket a tetőket sűrű kormos porréteg borította. Ebben a porrétegben annak a nyomának, aki a tetőkön keresztülmászott, feltétlenül vissza kellett volna maradnia. Ilyen nyomokat azonban nem találtak. Ez a negatívum bizonyította, hogy a tettest magában a házban kell keresni. Itt is találták meg.

Egy másik alkalommal park közepette álló vilábla törtek be. A parkot magas kökerítés övezte. A kerítés egyik részén a helyszíni szemle alkalmával bemászás-nyomokat fedeztek fel. De csak a kerítés belső, park felőli részén akadtak ilyen nyomok, a kerítés külső oldalán nyomok nem voltak, tehát a kerítésen senki sem mászhatott át. Ez is arra utalt, hogy a tettest a ház népe között kell keresni. Ott is találták meg.

PORTYÁZÁS

A névtelen levéllel olyasmit tesz az írója, mint az orvtámadó, aki sötétben megüt valakit és elszalad. Annyira hitvány dolog, hogy szinte nem is érdemes futni utána.

Ezért nem sokat törődünk a különben is igen ritka névtelen levelekkel, de most kezünkbe akadt egy, amiből érdemes néhány részletet közreadni:

„... előre fognak léptetni...“ „... jó minőségűjüket...“, „... nevelí a jó gazdálya...“, „... a honvétséghez...“, „... késégesen...“, „... a maji kenyérünket...“, „... vajúg vető...“ és így tovább, durva hibatómeg az egész írás.

Öreg favágók írnak így tisztos munkában megkérgesedett kézzel, meg szerelmes pesztonkák, de tőlük ezt senki sem veszi zokon. Az a dolguk, hogy fát aprítsanak, mosogassanak és holdvilágban a feketé vasárnapról daloljanak, ami megy helyesírás nélkül is.

Ha valaki őrmester akar lenni — mint a névtelen levélíró — tanulja meg legalább a legelemibb helyesírási módot. Ezzel a hibás írással próbacsendőrnek még be lehet jutni, de csak aféle erős elhatározással, hogy nálunk hamarosan rendbefésüli a „hejesírását“. Ha ez aztán csak annyira sikerül, mint ennek a névtelen levélírónak sikerült, akkor nem tudjuk megérteni, milyen vakszerencsével csúszott át a véglegesítés akadályain, mert ehhez az íráshoz még a csendőri rendfokozat viselése is hatalmas túlzás.

Ugyan, mit szólnának hozzá az őrmesterek, ha ilyen írással elérhető lenne az a rendfokozat, amit ők sok tanulással, szorgalommal és csiszolódással ér-

tek el? Hát a „maji“ világban már ilyen olcsón vesztegetnék az őrmesterséget? Mert akárhogy nézzük is a dolgot, a helyesírás tükör. Tükre a tudásnak, szorgalomnak, érdeklődőkészségnek, tükre az egész szellemi színvonalnak, amit a csendőrtől már a legegyszerűbb kihágási ügy elintézése is megkövetel.

Tudjuk, hogy az iskolából sokan hoznak magukkal gyatra írást s a berögződött hibákat a férfikorban már nem könnyű levetni, de javítani azért mégis kell a dolgon. Senki nem bántja a csendőrt néhány íráshibáért, a szárnyparancsnok urak elszánt türelemmel javítgatják a fogalmazványokat, csak tanuljanak az alárendeltek. Nem akarunk az őrsökön akadémikusokat nevelni, de engedelmet kérünk, az már mégis csak a legkisebb követelmény a csendőrtől, hogy legalább annyira írástudó legyen, mint amennyit manapság minden tanoncól megkövetelnek.

A m. kir. csendőrőrmester nem senki, hanem nagyon is valaki. Tényező, akitől várnak az emberek. Higgye el a levélíró, hogy ennyi tudással még akkor sem fogadná őt el a lakosság és a szolgálat igazi őrmesternek, ha a szerencséje ebbe a rendfokozatba is becsempészte volna őt.

A tartalom olyan a levélben, mint az írás. Nem is lehet másként. Tárgyilag, jószándékú gondolatok ilyen takarót nem bírnának el. A levélíró azt mondja többek között, hogy öt-hat év alatt még a kanászbojtárból is számadót nevel a „jó gazdálya“. A hasonlat ugyan nem nagyon alkalmas a csendőr jogos önértetének a csiklandozására, de ha már ezt hozta, maradjunk mellette.

Láttunk mi már öreg kanászt sokkal többet, mint fiatal számadót. Azt sem adják ingyen. Semmit sem adnak ingyen. Minden hivatásban és foglalkozásban vannak egészen gyenge emberek, vannak közepesek és vannak kiemelkedők. Ezt a szabályt nem az emberek találták ki, hanem a teremtés, meg az élet alakította ki. A gyengébbeknek mindenütt meg kell elégedniük az alsóbb fokozatokkal, a közepesek eljutnak az átlagos színvonalig, a kiemelkedők pedig megmarkolják a maguk kisebb-nagyobb munkakörében a kormányrudat és vezetnek, mert alkalmasak rá.

Mindenki jól jár így. Akik szerényebben jutnak előre, azok kisebb munkát is végeznek, akik pedig feljutnak a fokozatok csúcsáig, azok sokkal több felélésséget vesznek magukra, mint amennyit a velejáró anyagi és egyéb juttatások adnak nekik. Nem is ezért teszik. Így kerek a világ, így találja meg a helyét benne mindenki. Tessék megnézni a hivatalokat, a kereskedelmet, az ipart, a mezőgazdaságot, bármelyik foglalkozást és munkakört, ez így van mindenütt, mert ha fordítva lenne, akkor fel is borulna gyorsan minden.

A levélíró tehát ne azon szomorkodjék, hogy nem lépett elő, hanem azon, hogy még az írástudásban is egészen alacsonyan tart. Fogjon neki a munkának. Félév alatt tűrhető írása lesz, további félév alatt belekóstol a fogalmazás szépségeibe, azután rájön az ismeretek, a tudás izére s ha a mostani levelét öt év múlva emlékezetébe idézi, röstelni fogja.

Az előléptetés különben sem lutri, amit szorongva kell lesni, hogy kijön-e vagy sem. Nem kell

ahhoz sem tudónak, sem apáca-erkölcsűnek lenni, hogy egy becsületes, átlagos értelmű és szorgalmú magyareMBER elérje legalább a törzsőrmesteri rendfokozatot. Ha hozzá kicsit még erősíti a tempót és következetes tisztességgel szolgál, akkor tovább is eljut.

A rendfokozatok zöme minden józan értelmű és jószándékú csendőr részére akadálytalanul elérhető természetes életcél. Azok a kivételek, akik nem érik el, tehát nekik kell alkalmazkodniuk a nagy többséghez. Alhadnagy persze nem lehet mindenkiből, mint ahogyan sehol sem éri el minden ember a legmagasabb állást.

Az előléptetési időszak csak a gyenge kivételek számára mumus. A nagy zöm észre sem veszi, hogy beleérik a korba s vele beérik a rendfokozatokba is. Egyik-másik még sóhajt is egyet minden újabb csilagnál, hogy a legigazibb mégis a próbacsendőri volt, mert akkor övé volt az élet legnagyobb kincse, a fiatalág.

Akik az előléptetési időszakot izgulva, szorongva lesik, azoknál vagy valami hiba van, vagy pedig nyugtalan természetű emberek. Azt szeretnék, hogy huszonnégyóra alatt elérjenek mindent, amit a normális életmenetű ember huszonöt-harminc évre szokott magának beosztogatni.

Hová sietnek a nyugtalanok? Felfalják és felégetik az életüket és igazi örömük soha nincs, mert amit ma elérnek, azt holnap már elnyomja bennük az újabb nyugtalanság, a követelő újabb vágy. Ezek az örök fürkészők mind azt nézik, hogyan haladnak a mozdonyvezetők, a pénzügyőrök, a börtönőrök, sőt mint a névtelen levélből látjuk: még a — kanászok is. Ezzel a méricskéléssel telik az életük s közben elfelejtene dolgozni és élni.

Sajnáljuk őket. Nyugtalanáguk kisodorja őket mindenünnen. Új pályát keresnek, megint újat, vándorolnak-ütődnek az életben, gyökeret verni nem tudnak sehol.

Ezek a helyüket sehol sem találó elégedetlenek mindent elvárnak és követelnek a sorstól, de fizetni nem akarnak neki semmit, vagy minél kevesebbet. Tanulni, dolgozni, küzdeni, a becsvágy nemes versenyében kicsit verejtékezni, tenni valamit, ami másnak, a közösségnek is hasznos, feladatokat keresni és vállalni magáért a feladatért és a helytállás férfias önérték-jutalmáért, egyszóval adni, cselekedni, áldozatokat hozni csak azért, mert a tisztultabb emberi és férfiösztön valósággal kényszerít erre minden valamirevaló embert anélkül, hogy mindezekért rögtön a számlát is benyujtaná, — hol vannak ezek az emberek mindezeketől? Ezek a hoci-nesze emberek. Kimegyek éppen portyázni, ha nagyon muszáj, de rögtön adjanak érte valami nagyot. Ráhibáztam egy sikerült nyomozásra, nosza, hol a dicséret, vagy tán mindjárt a kitüntetés?

Ezek az elégedetlenek a tisztességes zöm sápanyú és káros kovása. Ezek, tízezrek és milliók végeznek áldozatos munkát, az elégedetlenek pedig csak azt lesik és követelik, hogy valahol megnyíljen számukra a naplopás fenéig tejfele.

Ezek szoktak bizonyos évek múltán loápolói vagy legalább hetesi állásért könyörögni az őrsökön. A névtelen levélíró azt mondja, hogy úri „életet“ akar élni. Igen, úri életet keresnek, aztán rájönnek,

hogy odakint a polgári életben sem ajándék a kenyér, meg a hozzávaló tisztesség, sőt ott védtelenebb az ember, mint a mi laktanyáinkban. Nálunk szigorú a levegő, de biztosabb, védetebb otthont a mi laktanyáinknál találni nem lehet. Senki a csendőrhöz hozzá nem nyúlhat egy szóval sem, ha jól megcsinálja azt, amit az előírások megkövetelnek tőle. Itt nincs konkurrencia, nincs piaci árhullámzás, nincs az úgynevezett szabadéletnek számtalan veszedelme és küzdelme, amit csak akkor ismernek meg egyesek, amikor már roskadoznak a terhei alatt.

Akkor már jönnének vissza, de nem lehet.

*

Több önbírálatra van szükség. Ez némelyekből úgy hiányzik, mintha betegség irtotta volna ki belőlük. Ez a névtelen csendőr egyetlen értelmes mondatot sem tud összeeskábálni, mégsem arra gondol, hogy talán itt lehet forrása a lemaradásának. Bizonyára gondolkodás nélkül vállalna rangot és hatalmat kocsiderékszámra. Hogy mit kezdene, kinek és minek használna vele, az nem jut eszébe.

Képzeld el, hogy egyszerre ilyen emberek kezébe kerülne a vezetés. Mi lenne abból? Gondoljuk el az országunk sorsát, ha ilyen nagypipájú és kevésdohányú, önmaguktól semmit nem követelő, de másokkal szemben annál követelőzőbb, egyéni értéküket ennyire vakon túlbecsülő emberek vezetnék! Emberek, akiknek a kezéből talán soha egy pontosan vezetett szolgálati lap ki nem került, de parancsnokolni, másoktól követelni, a hatalmat önmagáért az üres hatalomért gyakorolni, azt igen, azt elfogadják.

Hát ezt nem lehet. Tudni kell, cselekedni kell, áldozni kell annak, aki csak egy járőrt is vezetni akar. Senki sem születik azzal a joggal, hogy neki okvetlenül dukál valamilyen rendfokozat. Hogy a véglegesítés óta az előírt várakozási idő eltelt? Jegyezzük meg, hogy az öregedés egymagában nem érdem. Aki fölött az idő értéktelenül suhan el, az öregembernek, meg vénembernek is értéktelen marad.

Több önbírálatra van szükség. Mindenki meg tudja becsülni a képességeit, ha kicsit őszinte önmagához. Érdemes meghozni ezt a látszólagos áldozatot, mert ez adja meg az egyensúlyt. Ha mindenki csak annyit akar elérni, mint amennyire képes, akkor sokkal több lesz a boldog, kiegyensúlyozott ember. Az alapnélküli, meg nem szolgált becsvágy veszedelmes betegség, amitől már sok ember sorsa elromlott.

*

A szomorkodást pedig hagyjuk komolyabb okok számára. Akinek a szecs kavágó vette le félkezét, az joggal szomorú, de aki nem léphetett elő őrmesterré, ezt még pótolhatja, ha dolgozik.

Aki fiatal és egészséges, ne szomorkodjék. Lesz még jobban is. Addig is ajánljuk azonban újból a levélíróknak, hogy ha valamire akárhol is vinni akarja az életben, és különösen, ha „úri életet” akar élni, kezdje azon, hogy megtanul írni és valamelyest fogalmazni. Enélkül szóba sem állanak vele sehol.

Ha pedig a levélíró tudatosan rontotta volna le a helyesírási színvonalát — ami a képtelen hibákból itélve talán nem is lehetetlen —, akkor egyetértünk vele abban, amit a levele elejére írt, hogy panasza szomorú. Még a szomorúnál is szomorúbb. Túlszorú, mert az ilyen hatványozott ravaszság a jellem köréből már egyáltalában kiesik.

A helyszín nyitott könyv...

„Nincs itt semmi”... c. pályázatunk anyagából.

1.

Írta: RÁCZ JÁNOS főtörzsőrmester.

1929. év telén egyik éjjel, 23 óra tájban egy rendőr jelent meg a gyulai őrsön és közölte, hogy az állomásfőnökségtől nyert értesülése szerint az őrskörletünkben levő bicerei vasúti megálló közelében, a Kókai Lajos*-féle tanyán, az esti órákban és az előző éjjel is, rablók garázdálkodtak. A környékbeli lakosok emiatt már valósággal rettegésben élnek.

Az őrsparancsnokom nem tartózkodott a laktanyában, ezért Ökrös Vince csendőrrel felszereltünk és azonnal elindultunk.

Alig telt el egy óra, a kérdéses tanyához értünk.

Mielőtt a tanya udvarába bementünk volna, előbb a tanya közelében lest tartottunk. Amikor meggyőződünk, hogy a lesnek nem lehet további célja, beléptünk az udvarra.

A lakásból fény szűrődött ki, de a kutya észrevette érkezésünket és ugatására a lámpát eloltották. Bezörgöttünk és miután meggyőztük a bentlevőket, hogy csendőrök vagyunk, a lámpát újból meggyújtották és bebocsátottak bennünket.

A sértett és családján kívül a szomszédok közül több férfi tartózkodott a szobában, különböző tárgyakkal felfegyverkezve.

A sértett a történeteket a következőkben adta elő:

Előző éjjel ismeretlen tettes az udvaron lévő, deszkából készült és cseréppel fedett hűsüstőlőjét — melyben egy levágott hizott sertés húsa állott füstölés alatt, — összetörte és a húrok a parázsba hullva, összeégtek és élvezhetetlenné váltak.

A helyszínre történt megérkezésünk előtt pedig az esti órákban, amikor a családjával a szobában vacsorához ült, ugyancsak ismeretlen tettes, a szoba udvarfelületi ablakát egy hosszú rúddal kívülről betörte és előttük a terített asztalt fellökte. Ez esetben az okozott kárnál súlyosabban esett latba az a körülmény, hogy a felesége és 4 éves kisfiúja az ijedség következtében megbetegedtek.

Mindkét esetben feleségén és 4 éves kisfián kívül még egy 17 éves fiú, — gazdasági cseléd — tartózkodott a tanyán.

Ez a cseléd az ablak betörése alkalmával az udvaron volt és amikor segítségért kiáltozott, az ismeretlen tettes pusztá kézzel úgy arcul ütötte, hogy elesett. A cseléd fiú fájdalomról panaszkodott.

A segélykiáltásra érkeztek a még mindig ott tartózkodott emberek, akik eredménytelenül kutattak az ismeretlen tettes után, de megállapították, hogy az istállóban 2 ló fel volt szerszámozva, mely körülmény azt a látszatot keltette, hogy az ismeretlen tettes azokat el akarta vezetni. A tanya mögött pedig azt állapították meg, hogy a pince ablak be van törve és körülötte a fal be van döntve úgy, hogy az egyébként szűk nyíláson át most már egy felnőtt ember is be tud bújni a pincébe. A pincében egyes tárgyak fel voltak forgatva, de nem hiányzott semmi.

Az a beállítás tehát, hogy rablás történt, nem bizonyult valónak, mert nem vitt el a tettes magával értéket.

* A neveket megváltóztattuk (Szerk.).

A jelen volt szomszédok közül senki sem tudott az esettel kapcsolatosan adatot szolgáltatni. Miután feljegyeztem, hogy közülök ki, mely irányból érkezett a helyszínre, kijelöltem nekik az utat, hogy mely irányban távozhatsanak és felszólítottam őket, térjenek haza a lakásukra.

A sértettet és családját is megnyugtattam, hogy pihenhetnek, mi a tanya közelében fogunk maradni és reggel folytatjuk a nyomozást.

Mikor virradni kezdett, bizalmi egyéneket hívtunk s megkezdtük a helyszín megvizsgálását.

Az előző éjjel történt esemény színhelyén már csak az összetört húsfüstölőt találtuk. Körülötte a nyomok teljesen meg voltak semmisülve, részben a tanyabeliek, részben az udvaron szabadon járt háziállatok nyomaitól. Az udvari és tanya mögötti pince ablak közelében, de a tanyától távolabb sem sikerült felfedezni a nyomozás további során felhasználható nyomokat, vagy a tettes által visszahagyott tárgyakat.

Az ablakbetörésnél használt rúd a sértett tulajdona volt, amit az udvaron megtaláltunk.

A gazdasági cselédet felállítottam arra a helyre, ahol állítólag a tettes arculütötte. A megjelölt hely az ablaktól kb. 15 m-re volt olyan területen, ahol a nedves talajon feltétlenül kellett volna nyomnak lennie, de nem volt.

A fiú arcán az ütés nyoma nem látszott meg, a ruhája sem volt beszennyeződve az elesés következtében, annak ellenére, hogy vizes volt a talaj.

Megvizsgáltuk ezek után a húsfüstölő maradványait és a pince nyílását. Mindkét helyen azonos eszköztől eredő mély vágási nyomokat fedeztünk fel, ami arra engedett következtetni, hogy a rongálásokat a tettes falbontó vassal idézhette elő.

Észleleteinket közöltem a sértettel és érdeklődtem, hogy van-e birtokában falbontó vas, mire igennel válaszolt. A nyitott kocsiszímben — egyéb szerszámok közül — elő is került a vas. Megvizsgálása során láttuk, hogy a pince falával egyező törmelék van rátapadva. Érdeklődésünkre a sértett kijelentette, hogy legjobb tudomása szerint a vasat már régebb idő óta egyáltalán nem használták és használat után a szerszámokat mindig tiszta állapotban szokták a helyére rakni.

A vas élé pontosan beleillett a húsfüstölő megromlott deszkáin és a pince falán talált nyomokba.

Nyilvánvalónak láttam, hogy a cselekményeket a helyi viszonyokkal tökéletesen ismerős egyén követhette el. Ezt a gyanúmat közöltem a sértettel. Erre megjegyezte, hogy a cseléd — aki szintén sértett — semmi körülmények között nem jöhet tekintetbe, mint gyanúsított; ilyen cselekmény elkövetésére oka nem lehet, de nem is tartja erre képesnek. Haragosai ugyan neki is vannak, de közülök senkit nem tudna megnevezni, aki gyanúsítható volna.

Az események boncolgatása során érthetetlennek találtam,

1. hogy az állítólagos tettes miért nem vezette ki a felszerszámozott lovakat az istállóból még az ablak betörése előtt, hogy azokkal azután, ha valóban el akarta vezetni, könnyebben menekülhessen,

2. a cseléd fiú a lovak felszerszámozását és a pincefal rongálását miért nem vette észre, ha az udvaron tartózkodott,

3. a cseléd arcul ütése valóban megtörténhetett-e, hiszen a teljes sötétségben egy idegen ember aligha tudott volna a kb. 15 m. távolságra levő személyhez rohanni, hogy arcul üsse, különösen ha az segítségért kiáltozik, inkább menekülésre gondolt volna. Ha mégis támadással kellett számolni, miért nem tért az elől ki, vagy miért nem védekezett,

4. a tettes miért vitte a falbontó vasat vissza a sötét színbe a helyére, ha bosszúból követte el a cselekményeket,

5. ha a cseléd követte el a cselekményeket, mi indíthatta erre?

Mindezek mérlegelése után újból megkezdtem a házbeli egyenkénti kikérdezését. A sértett és felesége előadása a cseléd személyére vonatkozó kérdéseket illetően nem egyezett mindenben, bár azt mindketten igyekeztek védeni. A nyilatkozatot mégis aláírták.

A cseléd határozottan állította, hogy a tettes arcul ütötte és annak következtében elesett és hangoztatta, hogy ő a munkaadójával és családjával meg van elégedve és szeretne minél tovább a szolgálatukban maradni.

Amikor a gyanúkokokat előtte felsoroltam, az eseményekkel kapcsolatos magatartását és viselkedését illetően lletmondásokba keveredett és sirvakadva beismerte, hogy a cselekményeket ő követte el részben bosszúból azért, mert a sértett 4 éves kisljától pár nappal előbb arról értesült, hogy a sértett és felesége nincsenek vele teljesen megelégedve és ha a szerződés lejár, nem fogadják vissza, másrészt azért, mert nem akarta munkahelyét otthagyni, sőt tettevel azt is akarta igazolni, hogy mennyire nélkülözhetetlen a háznál, hiszen ezekben az esetekben is ő volt az, aki elsőnek nézett szembe a veszéllyel.

A pincébe nem az ablakon keresztül ment be az ott talált dolgokat felforgatni, hanem a kora esti órákban a nyitva volt ajtón. Az arcul ütést is csak azért találta ki, hogy őt ne gyanúsíthassák a cselekmény elkövetésével. Ugyancsak ő szerszámozta fel a lovakat, hogy annak látszatát keltse, mintha azokat el akarták volna lopni.

A sértett és felesége visszaemlékeztek, hogy közöttük valóban volt szó arról, hogy a cselédet nem fogadják fel újból, arra azonban nem emlékeztek, hogy a kislfiúk jelen volt ennél a beszélgetésnél.

A kislfiú a cseléd távollétében a szülők előtt értelmesen megismételte, hogy mit mondott a béres legénynek.

Még nem fejeztük be a nyomozást, illetve a most már gyanúsítottként kezelt cseléd kikérdezését, amikor az őrsparancsnokom is a helyszínre érkezett. Jelentettük, hogy eredményesen nyomoztunk. Erre közölte, hogy már az ügyészségtől is érdeklődtek, mi történt a bicerei határrészen, mert az események hatása alatt áll a környék.

A lakosság hamarosan tudomást szerzett a dolog fejleményéről és a nyugalom helyre állt.

Az eredményt a helyszín és a viszonyok alapos megvizsgálásának köszönhetjük.

A nyomozókulcsban sok ezer elfogandó neve van. Ha azokból minden csendőr csak egyet is kézrekerít, már sokat tett a közbiztonság nyugalmáért.

KATONAI ISMERETEK

Repülőgépek hadihajókon.

A mai világháborúban a tengerek óriási jelentősége közismert. Ellenségeinket világ tengerek választják el egymástól s így összeköttetések s szállítónalaink is a tengereken át vezetnek. A tengerek elválasztják, a hajózás pedig összekapcsolja őket. Ellenségeink legsebezhetőbb pontja tehát a hajózásuk. Alig akad hadijelentés, amelyben ne szerepelne a tengelyhatalmak olyan harci cselekménye, amely az ellenség hajózását sújtja.

A tengeri háború eszközei — az aknákon kívül — a különböző típusú hadihajók és a repülőgépek. Már a mostani világháborút megelőző békeévekben felismerték a két harceszköz egymásra utaltságát és egymást kiegészítő szerepét a tengeri háborúban. Ezért minden korszerű flottában a csatahajókat és a cirkálókat repülőgépekkel is felszerelték. Ezek kivétel nélkül felderítőgépek és feladatuk a környező tengerrész ellenőrzésével a hajók biztosítása. A gépek vízirepülőgépek. Hajítókészülék (katapult) segítségével startolnak (szállnak fel), azaz e készülék hajtja őket megfelelő kezdősebességgel a levegőbe. Feladatuk elvégzése után nem szállhatnak le a hajóra, mert ezek fedélzete erre nem alkalmas, hanem a hajó mellett kell vízrebocsátkozniok. Onnan azután daruval emelik fel őket a hajóra, melynek evégből meg kell állnia.

Vannak csatahajók, amelyek vízirepülőgépek helyett úgynevezett „kételtű” repülőgépekkel vannak ellátva. Ez alatt olyan gépeket kell érteni, amelyek vizen is és a földön is leszállhatnak. A start a hajóról ezeknél is katapult segítségével történik, a hajóraemelés is ugyanúgy, mint a vízirepülőgépeknél, de meg van az a nagy előnyük, hogy bevonható és ismét kitolható futószerkezetük révén a szárazföldön is leszállhatnak, majd ismét felemelkedve, visszatérhetnek a hajójukhoz.

A felsorolt hajótípusoknál a repülőgép nem tartozik a hajók főfegyverzetéhez. Vannak azonban olyan hajótípusok is, amelyek főfegyverzetét a repülőgépek képezik. Ezek közé tartoznak az elnevezésükről már jólismert *repülőgéphordozók* és a *repülőgépnyahajók*. Nevük ugyan közismert, de a téves közfelfogás szerint e két elnevezés ugyanazt a fogalmat fedi. Pedig a *repülőgéphordozók* rendeltetése az, hogy mozgékony mesterséges szigetként szerepelve, lehetővé tegyék minél több repülőgép bevetését harc feladatra. Ezzel szemben a repülőgépnyahajók főrendeltetése az, hogy repülőgépeket szállítsanak a megkívánt helyre, feladatuk tehát nem terjed ki arra, hogy a szállított gépek a fedélzetükről harcra szálljanak. Repülőgépek e hajókról csak szükség esetében kerülnek harcra bevetésre.

Lássuk most már e két hajótípus jellegzetességeit.

A repülőgéphordozó hajók.

A repülőgéphordozó ismertetőjele az, hogy gépek le- és felszállásához szükséges fedélzeti pályája van, amely a hajó teljes szélességét és hosszát elfoglalja. Rendszerint nincsenek fedélzet feletti építményei, de ha mégis vannak, úgy a hajó jobbszélén foglalnak helyet s egy tömbbét fogják össze a kéményt, a parancsnoki hidat, a tűzvédelmi és légvédelmi, a tűzvezetési, valamint a repülést irányító állásokat. A felépítmény nélküli ily hajók építése újabban mind ritkább, mert ha felépítmény van, könnyebb a hajó vezetése, a tűzvezetés és a repülésszaki irányítás is. De egyszerűbb a gépek füstjé-

nek az elvezetése is az égnek meredő kéményen át. Ezzel szemben a felépítmény nélkülieknél a hajó oldalán kell a füstöt kibocsátani, a repülőgépszíneken át vízszintesen és tekervényesen vezetett hosszú füsvezető csövek segítségével.

A repülőgéphordozó kerek repülőgépekkel van ellátva, amelyek a haladó és kedvező viszonyok között az álló hajóról is felszállhatnak és oda visszatérhetnek. A repülőgépek többféle rendeltetésre tervezett típusúak, úgyhogy egyaránt alkalmazhatók felderítésre, harcra és torpedóvetésre. Ezekben a többféle feladatra alkotott gépeken kívül vannak még együléses és kétüléses vadászgépek is, amelyek a hordozóhajó és hajókötélkének védelmét szolgálják.

A fedélzeti pálya oly hosszú kell legyen, hogy a repülőgépek teljes terheléssel akadálytalanul fel- és leszállhassanak akkor is, ha szélcsendes időben teljes sebességgel halad a hajó.

A hajó sebessége légvonatot kelt, amely ellenszélként hat és így mind a startnál, mind a leszállásnál a nekifutást, illetőleg a kifutást megrövidíti. Teljesen szélcsendes időben, álló hajóról kifutó pályahossz nem elég a felszálláshoz. Hogy ez mégis lehetővé váljék, egyes repülőgéphordozó hajótípusokat katapultberendezéssel is ellátnak, de álló hajóról szélcsendes időben így is csak a külön erre a célra szerkesztett gépek tudnak felszállni.

Repülőgéphordozók nagy menetesség kifejtésére képesek. Ily sebesség mellett a haladási szél is azonos. Ehhez járul még a valósággal fújó szél sebessége, ha az a haladási iránnyal szemben érvényesül. A kifogástalan fel- és leszállást csak úgy lehet biztosítani, ha a hajó pontosan a szél iránya ellenében halad, mert oldalszél esetében a kifutó pálya szélessége kevés ahhoz, hogy kifogástalan startot, de még inkább leszállást lehessen végrehajtani. Hogy a hajót könnyebben lehessen pontosan a széllal szemben vezetni, orrában füstfejlesztőkályhát alkalmaznak, melynek füstcsövája a hajó hossz tengelyének irányával kell, hogy egyezzen.

A repülőgéphordozóról a start — főként, ha a hajó gyorsan halad —, jó pilótának egészen könnyű feladat. Ezzel szemben a leszállás több nehézséget támaszt. A kifutó pálya magasan fekszik a tenger színe felett. Emellett szél esetében számolni kell a hajó különböző ringási mozgásával is, úgyhogy jó pilótának is nagyon kell ügyelnie, hogy a rendelkezésre álló szűk területen baj nélkül leszállhasson.

A repülőgép kifutó távolságának megrövidítésére a leszállásnál fékberendezést alkalmaznak. Ez a fedélzeten keresztben kifeszített kötelekből áll, amelyek egyikébe a repülőgép horga beleakad. A köteleket úgy feszítik ki a fedélzet síkja felett, hogy a repülőgépek kerekei könnyen áthaladhassanak rajtuk. A kötelek vége fékdobra van tekerve, amelynek fékező erejét a gép súlyához és leszállási sebességéhez lehet beállítani. Egy-egy ilyen hajón kb. nyolc kötelet feszítenek ki, úgyhogy a leszálló repülőgép horga gördülés közben a kötelek egyikébe feltétlenül beleakad. E fékberendezés révén a leszálló gépek kifutó távolsága kb. 25—35 méterre lerövidül. Hosszú kifutópályájú repülőgéphordozókon e berendezés segítségével lehetővé vált, hogy repülőgépek ugyanarról a hajóról ugyanabban az időben felszállhassanak, amikor más gépek leszállnak.

A repülőgépeket a fedélzet alatti színekben tárolják. A harc képes repülőgépek száma a hajó nagyságához mérten 20—50 darab. Ha a hordozóhajót kivételesen

csak repülőgépek szállítására használják, úgy lényegesen többet vihet. E hajótípus felszereléséhez tartozó repülőgépek összecukható szárnyakkal készülnek, hasonlítanak a madarakhoz. Ez helymegtakarítás miatt van így. A színekből felvonóval szállítják a gépeket a fedélzetre. A gépeket vagy a színeken szerelik át széjelterpesztett szárnyúakká, vagy csak akkor, amikor már a fedélzeten vannak. Ez nagyságuktól és attól függ, hogy milyen rakfelületű a felvonó.

A repülőgéphordozók nagysága igen különböző és ebben nagy szerepe van az egyes államok haditengerészeti szakköréi felfogásának. A nagy repülőgéphordozók ama előnyével, hogy nagy a kifutópályájuk és sok a repülőgépük, szemben áll az a hátrány, hogy egy ilyen hajó elvesztésével együtt jár sok repülőgép pusztulása is. A repülőgéphordozók tonnatartalma igen tág határok között mozog. A nagy tonnatartalmúak eredetileg rendszerint nem erre a célra épültek, hanem elavult csatahajókból alakították át.

A repülőgéphordozók építésénél a minél nagyobb sebességre nagy súlyt helyeznek. Erre nemcsak repüléstechnikai szempontból van szükség, hanem harcászati okból is. A repülőgéphordozónak a gépek bevetésekor a szél ellenében kell haladnia. Ebből folyik, hogy sok esetben el kell hagynia hajókötelékét és ahhoz csak a repülőgépek felszállása után csatlakozhat ismét. Azt azonban csak akkor érheti utól, ha nagy haladási sebéset tud kifejteni.

A világháborús csatahajók átépítése útján nyert repülőgéphordozóknak csaknem kivétel nélkül erős, víz alá is terjedő páncélzatuk van. Ezzel szemben legtöbb állam a már kifejezetten erre a célra épített újabb hajóknál csak szilánkhatas ellen védő gyengébb páncélozást alkalmaz. Ez alól kivételek a korszerű angol hajók, amelyeknél a legerősebb páncélozást alkalmazzák a hajó vízszín alatti részén is.

A repülőgéphordozók bevetésének elve az, hogy a hajók (nem a repülőgépek) minden harcot kerüljenek, mert számtalan különleges berendezésük folytán igen érzékeny hajótípust képviselnek. Emiatt az ilyen hajókat nem is látják el nagy űrméretű ágyakkal. Ezzel szemben igen erős a fegyverzetük nehéz, közepes és könnyű léghárító ágyuk, valamint léghárító géppuskák tekintetében.

A repülőgép-anyahajók.

E hajótípus rendeltetését fentebb már kifejtettem. Jellegzetességei röviden összefoglalva a következők:

A repülőgéphordozókkal ellentétben, a repülőgép-anyahajókon csakis vízi-repülőgépek vannak, amelyek katapult segélyével startolnak, de leszállni már nem tudnak a hajóra, hanem a vízre ereszkednek le és onnan emelődaruval vagy más berendezéssel veszik azokat ismét fedélzetre. Hogy ezt végre lehessen hajtani, a legtöbb ilyen típushoz tartozó hajónak előbb meg kell állnia. Vannak azonban már olyan gépi berendezések, amelyek a fedélzetre vételt lehetővé teszik az anyahajó lassú haladása mellett is. Tekintettel arra, hogy a repülőgép-anyahajók főfeladata nem a harc, hanem a vízi-repülőgépek átszállítása az óceánon, illetőleg távoli vizeken, ezért tengeri harccselekmények során bevetésre egyáltalán nem is jönnek tekintetbe. Ennek oka az, hogy a repülőgépek fel- és leszállása igen nehézkes és hogy ezek a hajók aránylag kis sebességűek.

Fel kell még említsek egy különleges hajótípust, amelynek a repülőgép a főfegyverzetéhez tartozik. Ez

a repülőgépcirkáló. E hajótípus alatt rendes cirkálót kell értenünk, amely aránytalanul sok repülőgépet visz magával. Egyesíti tehát a cirkálók nagy tűzerjét a jelentékeny repülőerővel. Tulajdonképpen még csak születése idejét éli, mert ilyet eddig csak a svédek építettek, ők is csak egyet. Ezt bőven ellátták tűzfegyverekkel s emellett 11 darab vízirepülőgéppel is.

A korszerű tengeri hadviselésben a repülőgép mind nagyobb és nagyobb szerephez jut. Egyes szakkörök a repülőgépet és a hadihajót vetélytársakként szerepeltetik és felteszik a kérdést, hogy az egymás elleni harcban melyik viszi el a győzelem pálmáját. A küzdelem szemünk előtt folyik és máris látjuk, hogy amilyen hatalmas segítőtársa a repülőgép a hadihajózásnak, éppoly veszedelmes a hajózásra a repülőgép, mint ellenfél.

Tátrafy István ny. alezredes.

EMLÉKEZZÜNK!

Hütter Ede kápolnásnyéki őrsbeli csendőrt 1886 június 15-én a pázmándi határban egy orvadász agyonlőtte.

Szabó József keceli őrsbeli alörmestert zavargók megfélekezése alkalmával egy többszörös katonaszökevény Kecelen 1919 június 15-én agyonlőtte.

Wittmann Ágoston esztergomi őrsbeli csendőr címz. őrmester az oroszokkal Kosmierzyn mellett vívott ütközetben 1915 június 17-én elesett.

Csécsei Károly alsódabasi őrsbeli csendőr címz. őrmester az oroszokkal Stari-Huziejownál vívott ütközetben kapott sebében 1915 június 18-án Munkácson meghalt.

Szirák István felsőodori őrsbeli csendőr az orosz harctéren szerzett betegségében 1915 június 19-én Stary-Samborban meghalt.

Galgóczy György nagyvarosi őrsbeli csendőrt vasút-biztosító szolgálatban 1910 június 22-én a nagyvarosi vasútállomáson egy vonat halálragázolta.

Varga Dávid hosszúfalusi őrsbeli csendőr címz. őrmester a lucki csatában kapott sebében 1916 június 23-án Vladimir-Volinszkban meghalt.

Rác György nagyperkátai őrsbeli őrsvezető címz. őrmester 1916 június 24-én komitácsi-üldözés közben Szerbiában Makovnik mellett elesett.

Simon László divécsi őrsbeli csendőr címz. őrmester a harctéren szerzett betegségében 1916 június 25-én Montenegroban meghalt.

Bakonyi András járásörmester, paksi járás- és őrsparancsnokot és **Csala Bálint** paksi őrsbeli alörmestert, ellenforradalmi tevékenységük miatt vörös terroristák Pakson 1919 június 26-án meggyilkolták.

Büdi Ferenc tetétleni őrsbeli csendőr orosz gránát által felgyújtott házban szenvedett égési sebeiben 1915 június 28-án Tarnoban meghalt.

Dékány Benedek járásörmester, ráckevei járás- és őrsparancsnokot ellenforradalmi tevékenysége miatt vörös terroristák Ráckevén 1919 június 29-én meggyilkolták.

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága

hitvesének és a Kormányzóhelyettes özvegyének társaságában június 1-én meglátogatta a Margitszigeten ápolt hadirokkantakat.

Bajtársaink felvételei.

Magyar-német táborigazgatók egy orosz városban.
Dr. Reiter fődgy. felv.

Erdélyi hegyek között.

Lent a faluban.

Tavaszi áradás.

Lengyel szd. felvételei.

Átkelés a kiskőszegi réven.

Repülőgép közeledik. Molnár L. őrn. felvételei.

A Kárpátokban.

Dr. Vámosi Jldgy. felv.

A szombathelyi csendőr tanzászlóalj életéből.

Jelzők eligazítása.

Feltevés közlése.

A felderítő járőrparancsnok kiadja a parancsot.

Előnyomulás.

Ellenség a láthatáron. Pk. vázlatos jelentést szerkeszt.

Ellenséges lovas járőr támad.

Lovas felderítőosztag harca gyalogzászlóalj ellen.

(Dr. K. Bernhardt „Panzer packen Polen“ c. könyve nyomán.)

A lengyel hadjáratban, nagyobb lovasegységek megvívta lovacsatákra nem került ugyan sor, de a csapatlovasság a biztosító és felderítő szolgálat ellátása mellett a legkülönbözőbb feladatokra nyert alkalmazást és sikeresen oldott meg komoly harc feladatokat is.

Igy pl. a Dukla-szorostól Lemberg-ig állandó harcok között előretörő egyik német hadosztály, lovaszerede felderítő különítményét tréfásan a „hadosztály mindenesnek“ nevezte el, sokoldalú és eredményes alkalmazhatóságára célozva.

Szeptember 16-án ez a felderítő különítmény Rudki-n át, a Przemysl-ről Lemberg-be vivő út felé nyomult előre, hogy a Sambor-nál megrekedt lengyel csapatokat körülvevő német gyűrűt mielőbb bezárja.

A részére kijelölt Sadowa, Wisznia és Rodatyce szakasz biztosítására három — rádiókészülékkel és motorkerékpáros hírvivővel is ellátott — erős kerékpáros járőr sietett előre. A különítmény zöme a baloldali járőr menetvonalán át menetelt, élén a lovaséllal, amelyet nagyobb távkozra a lovas század, a különítmény psága egy híradó szakasszal, egy harcikoszi század és végül a kerékpáros század megmaradt része követett.

A saját baloldal biztosítására, egyben a szomszédos oszloppal való összeköttetésre, eredeti elgondolás alapján, két személygépkocsin egy hadnagy parancsnoksága alatt két géppuskás rajt küldtek Mosciska-ra.

Ennek a járőrnek különös kalandban volt része. Keskeny erdei úton hajtottak előre, mikor közvetlenül előttük egy szembe menetelő lengyel századra bukkantak. Mind a két géppuska azonnal megnyitotta a tüzet. A lengyelek pillanatok alatt eltűntek az erdő fái között, csak egy nyolc emberből álló csoport keresett fedezéket az útmenti árokban. Ezek a hadnagy felszólítására készségesen adták át fegyvereiket, amelyekkel a járőr még idejében visszavonult, nem várva be a közben magához tartó század támadását.

A zöm útvonala előrenyomuló kerékpáros járőr is elfogott és hátrakísértetett már 2 elfogott tisztet és 70 embert. Kevéssel utóbb azonban motorkerékpáros hírvivővel jelentette, hogy Dabrowa község előtt ellenes túlerővel harcban áll. A jelentés átfut a lovaséllén (egy lovasszakaszból állott), amely a történetekről értesülve, vágóban siet előre, majd lóról szállva, megerősíti a kerékpáros járőrt.

A különítmény parancsnoka gépkocsin előre siet. Nikolwice északi kijáratától közvetlenül északkeletre emelkedő magaslatra érkezve, megpillantja a kerékpáros járőrt, amint éppen behatol Dabrowa szélső házaiba, míg a lovaséll a falu előtt mintegy 400 méterrel tűzharchoz fejlődve viszonozza a faluból és az attól északkeletre elterülő erdő széléről rájuk zúduló erős puska- és géppuskatüzet.

A különítmény parancsnoka még nem tudta, milyen erejű ellenséggel áll szemben és bár a hadosztály éle még legalább 20 km-rel volt mögötte, mégis támadásra határozza el magát. 11 h 30 I az idő.

Egymásután parancsol beérkező alparancsnokainak. „Lovaságyús szakasz, vágóban előre! Nyílt tüzelőállás itt a falu szegélyén. Vegye tűz alá az erdőszélén és a faluban mutatkozó célokat!

1. lovas szakasz, a kerékpáros század megmaradt részével jobbra kitér és a Dabrowa-tól keletre emel-

Dömötör Lajos őrm. felv.

kedő magaslaton át oldalba támadja a falut megszállva tartó ellenséget!

2. lovas szakasz egyelőre itt marad! Tartalék, közvetlenül Niklowice északi kijáratánál!

Mialatt az ágyús szakasz egymásután gyújtja fel gránátjaival a falu házait, az átkaroló lovas szakasz eléri Dabrowa-tól északkeletre az erdőt, amelyben váratlanul lengyel löszeroszlopokra bukkan. Anélkül, hogy lovasait lóról szállítaná, a szakaszparancsnok a kocsikat kísérő lengyelekre géppuskájával néhány lövést ad le. Ezek ellenállás nélkül megadják magukat. Egy német lovas kísér is már vissza 150 foglyot.

12 h 05 I-kor az átkaroló csoport eléri a Dabrowa-tól keletre húzódó magaslatokat, ahonnan oldalba támadja az ellenséget. Ezzel egyidejűleg a parancsnok támadásra rendeli a tartalékként visszatartott 2. lovas szakaszt is, amely arcból támad az ellenségére.

A falu ekkor már lobogó lánggal ég.

A küzdelem csak rövid ideig tart. A kétoldali támadás megzavarja az ellenséget. Nagy része megadja magát, a többi menekül a falu körül elterülő erdő felé.

Míg a különítmény az égő falu mellett gyülekezik, az újonnan lovaséllként kikülönített lovas szakasz — egy hadnagy parancsnoksága alatt — megindul a menetvonalon a következő falu felé.

14 h 30 I-kor éri el azt. A szakasz a faluban itatásra megáll. A hadnagy csatlósával előrevágtázik, hogy közvetlenül a falu túlsó kijáratánál emelkedő magaslaton körülnézzen.

Alig érnek a peremvonal közelébe, közvetlen közelükben két lengyel üteget pillantanak meg. Az egyik éppen állásváltoztatásra készül, a másik tüzelőállásban, feléjük fordított csövekkel, tüzelésre készen áll.

A hadnagy mindenképpen meg szeretné kímélni a különítményt a két üteg tüzetől. Mit tegyen? Hosszas tételődésre nincs idő. Csak gyors, merész fellépés segít. Csatlósával együtt az ütegek felé vágta, egyenesen egy kisebb tiszti csoport felé tart, amely az üteg közelében beszélget. A levegőbe süti néhányszor pisztolyát, hogy a figyelmet magára vonja, majd közelükbe érve, megadásra szólítja fel őket.

„Ez a magaslat!“ — mutat hátra — „német géppuskákkal van megrakva. Az ellenállásnak semmi értelme sincs!“

A lengyelek megadják magukat. A pisztolylövések hangjára előresiető lovasszakasz gyorsan rendezti a foglyokat. Amikor a különítmény megérkezik, néhány lovas őrizetében már hosszú menetoszlopban vár a két lengyel üteg a hátravezetésre.

Cigányfurfang.

Írta: KÖVÁRI LAJOS őrmester (Miskolc).

Az utóbbi években megjelent különböző rendeletek sok keserűséget okoztak a dolgozni nem szerető cigányoknak. Megtiltották a lakhely elhagyását, eltiltották őket a lótartástól és lókereskedéstől, megnehezítették a könyöradományok gyűjtését stb. Most legutóbb pedig statáriális eljárás alá utalják azoknak a bűncselekményeknek a tetteseit, akik az elsőtétítés ideje alatt lopnak.

Mit csináljanak hát szegény cigányok?

Nem kóborolhatnak, mert ha találkoznak az „Őrmester Úrral“, nemcsak a legújabb anyakönyvi kivonatot kéri el, hanem a jegyző úr által kiadott lakhely elhagyására jogosító igazolványt is. Már pedig a jegyző úr nem szeret ilyen igazolványokat kiadni.

Pedig milyen szépen meg tudtak élni abból is, hogy egylovas kordélyukkal járták a határokat és loptak ott, ahol éppen lehetett.

Milyen könnyű volt odébbállni. Este értek a helyszínre, egy-egy kicsit loptak és reggelre már messze jártak. Pedig igazán azzal nem csináltak nagy kárt senkinek, mert egy helyről nem loptak nagyon sokat. Lónak való takarmányt is annyit szereztek csak, amennyi éppen kellett.

Hogy a tekintetes szolgabíró úr mindent sajnál ezektől a szegény cigányoktól! Most már azt sem engedi meg, hogy lovuk legyen. Csak legalább a vásárokon működhetnének egy-egy kicsit. Hisz csak azt csapják be, aki lovat vesz.

Bizony nem csoda, ha az a sok „nem szabad“ arra kényszerítette a cigányokat, hogy megtanuljanak kerékpározni és most már bandába verődve, rövid idő alatt messzebb eljutva kövessék el lopásaikat. Ez eleinte szokatlan volt, de elég jól jövedelmezett és még csak etetni sem kellett a kerékpárt. Könnyen ment a megszerzése is. Mindig akadtak jó emberek, akik azért hagyták kint kerékpárjaikat a korcsmák, üzletek előtt, hogy a cigányok könnyebben hozzájuthassanak.

Ment is így szépen a dolog. „Még az őrmester úr sem vette észre, hogy cigány vagyok és nem igazoltatott, mert urasan kerékpáron közlekedtem.“

De mindig van valami újabb rendelkezés. Most azt akarják a szegény cigánytól, hogy nappal járjon lopni, mert ha éjjel teszi, akkor statáriális bíróság elé kerül és könnyen megtörténhetik, hogy függőleges helyzetben távozik az árnyékvilágból. Már pedig, aki ismeri a cigányt, az tudja: mindent elkövet, hogy könnyen éljen, azonban a bőrét nem szívesen viszi a vásárra. Tehát befellegzett ennek az egyébként fejlődésben lévő és jól jövedelmező foglalkozásnak is! Hogy éljen most már a cigány?

Am az új helyzet csak egyesek előtt volt ilyen vigasztalan, mert sokan azt tették, amit egyébként ritkán tesznek: gondolkozni kezdtek. Olyan új pénzszerezési lehetőségen törték a fejüket, ami a lopásnál kevesebb kockázattal jár, de semmiesetre sem veszélyezteti a nyakukat. Hogy a gondolkodás nem volt eredménytelen, bizonyítja az alábbi eset.

1942 október hóban megjelent a Losonc városhoz tartozó Cserepes-pusztai cigánytelepen egy magát Váradi* Andrásnak nevező (persze ilyen névre

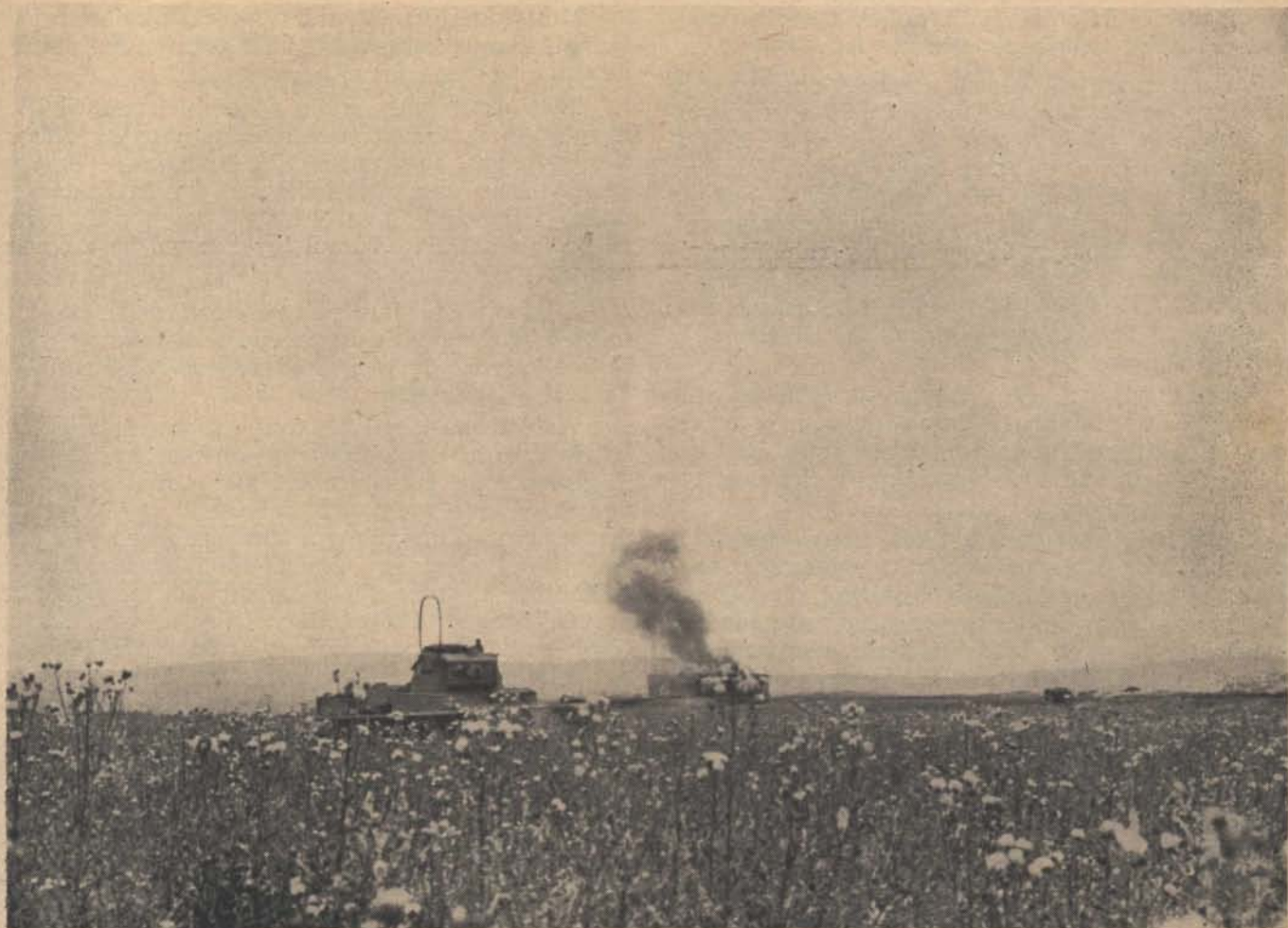
szóló igazolvánnyal is ellátott) 34—35 év körüli, jó beszélőképességű cigány férfi. Megtelepedett a tanyán és udvarolni kezdett egy cigány hajadonnak, ami végül is „vad“-házassághoz vezetett. Az asszony szülei — mint volt lótulajdonosok — jómódúak voltak, tehát az illendőség azt kívánta, hogy az ujdonsült férj is hozzon valamit a házassággal a konyhára. Váradinak pénze ugyan nem volt, de voltak nagyon jó ötletei, s ezeket apósa és a sógor cigányok annyira életrevalóknak találták, hogy semmi kifogást nem emeltek a frigy ellen, sőt egy kicsit büszkén is néztek az új családtagra.

Az ötletből azonban, ha azt nem gyümölcsöztetik, nem lehet megélni, ezért hamarosan munkához láttak. Elsősorban olyan társra volt szükségük, akinek pénze is van. Szétnéztek tehát az ismerősök között és Csekő József pinci lakoş, gépészkovácsra esett a választásuk. Váradi és az egyik cigány-sógor, Szecska Jenő felkeresték Csekőt azzal, hogy nagyon fontos ügyben és bizalmasan akarnak vele beszélni. Csekő régóta ismerte Szecskát (baja még nem volt vele) s ezért bevezette a cigányokat a belső szobába. Ott Szecska Váradit mint Erdélyből menekültet mutatta be. Majd Váradinak adta át a szót, aki hosszas csűrés-csavarás után közölte Csekővel, hogy Erdélyben, a román megszállt területen egy pénzhamisító bandának volt a tagja, de gyanússá kezdett válni s ezért menekülnie kellett. Itt nem tudott elhelyezkedni és így kénytelen a Romániában megtanult pénzhamisítást folytatni. Vele együtt menekült egy dr. Timár nevű orvos is, aki a pénzhamisításhoz szükséges vegyszereket állítja elő és adja el nekik. Közölte Csekővel azt is, hogy Szecska már 600 pengővel betársult, de a vegyszerek és egyéb anyagok beszerzéséhez még 400 pengőre volna szükség. Így kb. 24.000 drb. egy- és két-pengőst tudnának készíteni.

Biztosította Csekőt, hogy ha a pénzhamisításhoz 400 pengővel hozzájárul, a gyártás után ennek fejében 12.000 pengő üti a markát és a későbbiekben is részesedést kap. Csekőt érdekelte a kecségető ajánlat, de nem volt hajlandó pénzzel betársulni addig, míg meg nem győződött arról, hogy Váradi valóban ért-e a mesterségét. Ezért úgy állapodtak meg, hogy Csekő másnap elmegy Cserepes-pusztára és ott Váradi próbagyártás során bemutatja neki a pénz készítésének módját. Így is történt.

Másnap Váradi és Szecska már kellő előkészülettel várták Csekőt. Kimentek a közeli erdőbe és miután meggyőződtek arról, hogy tiszta a levegő, Szecska tüzet rakott, Váradi pedig zsebéből elővett egy papirba gondosan becsomagolt barnaszínű, trapéz alakú, két részből álló gipszmintát, melynek egyik szélén beöntő nyílás volt. Azt átadta Csekőnek, aki alaposan megnézte, majd visszaadta Váradinak, aki azt a zsebébe tette. Ezután Váradi közönséges bádog evőkanálba kisebb cindarabkát helyezett s azt a tűz fölé tartotta. Amikor a cin megolvadt, a zsebéből a gipszmintát elővette és nyílásán beöntötte. A mintát 3—4 percig összeszorítva tartotta. Amikor a cin megkeményedett, s a mintát szétvette, abból 1 drb. pengős érmét vett ki, melynek pereméhez a beöntő nyílás felőli részén, egy kis rudacska volt hozzá forrva. Ezt óvatosan letörte, miközben megjegyezte, hogy „Ennél a letörésnél nagyon kell vigyázni, hogy a pénz recézett széle meg ne sérüljön“.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Szétlőtt szovjet harckocsik.

E művelet után az evőkanalat gondosan kitörölte, behelyezte a frissen gyártott 1 pengős érmét és a zsebéből elővett egy kis üveget, melyben valami ezüstszerű folyadék volt. Csekőnek azt mondta, hogy ez az a folyadék, melynek megvásárlására kell a 400 pengő. Az üveg tartalmából annyit öntött a kanálban levő érmére, hogy azt jól elfedje, majd a tűz fölé tartotta, ahol az forrni kezdett. Rövid idő múlva az érméről a folyadékot leöntötte, az érmét papírba csomagolta és átadta Csekőnek, hogy tartsa addig, míg meghül. „Ez az edző eljárás — magyarázta közben Váradi — és azért kell papírba csomagolni, hogy a fényét el ne veszítse.” Amikor az érme meghült, a papírból kicsomagoltatta, majd a ruháján gondosan megtörölte és átadta Csekőnek azzal, hogy: „Próbálja bárhol kiadni, senki sem veszi észre, hogy az hamisított pénz.”

Ezután megállapodtak abban, hogy másnap 8 órakor Losoncon a „Fehér-ló“-féle vendéglőben találkoznak, hova Csekő magával viszi a 400 pengőt, Váradi pedig beszerzi a szükséges vegyszert és még aznap este Csekő lakásán megkezdik a pénzgyártást.

Csekő ezután eltávozott Cserepes-pusztáról. Rövidesen kisült, hogy valójában becsületes ember volt. Még aznap elment a losonci őrsre, elmondott mindent és kérte az őrsparancsnokot, hogy szerezze meg részére a 400 pengőt, ő alkalmat teremt ahhoz, hogy a pénzhamisító bandát a lakásán tettenérjék. Megjegyzem, Váradinak tökéletesen sikerült meggyőzni Csekőt arról, hogy pénzt tudnak készíteni.

Az őrsparancsnok Csekő előadása után szintén abban a meggyőződésben volt, hogy valóban veszélyes pénzhamisító bandával van dolga.

Az őrsparancsnok Csekőnek megígérte, hogy az ügyben segítségére lesz és kérte, hogy a részletek megbeszélése végett még aznap jelenjék meg az őrsön. Csekő távozása után az esetet távbeszélőn azonnal bejelentette a miskolci nyomozó alosztálynak s nyomozók kivezenylését, valamint a 400 pengőnek a kivitelét kérte.

Két nyomozó utazott Losoncra és magukkal vitték a 400 pengőt is, 10 és 20 pengős címletekben, melyeknek szária- és gyártási számait feljegyezték. Az őrsparancsnok tájékoztatta őket, majd Csekővel is megbeszélést tartottak.

Megbeszélésük során az a gyanú merült fel, hogy nem pénzhamisításról, hanem csalásról van szó. Ezért Csekőnek a 400 pengőből csak 1 drb. 20 pengős bankjegyet adtak át azzal, hogy másnap a megbeszélés időben jelenjék meg a találkán, adja át a 20 pengőt és mondja azt, hogy egyelőre több pénze nincsen, de nem akar a bandából kimaradni, majd a többit is megszerzi.

Csekő, Váradi és Szecska pontosan megérkeztek a „Fehér-ló“-féle vendéglőbe. Rövid ottartózkodás után Váradi a korcsmából kijött és egy közeli trafikba ment, hol 10 drb. „Levente“-cigaretta vásárolt, miközben 20 pengős bankjeggyel fizetett. A fizetéskor kérte a trafikost, hogy lehetőleg egypengősökben adjon vissza. Az egyik nyomozó a 20 pen-

göst megnézte és abban a Csekőnek átadott, megjegyzett számú bankjegyet ismerte fel.

Váradi ezután visszament a vendéglőbe, ott még rövid ideig együtt időztek, majd Csekő a vendéglőből eltávozott. A nyomozóval megfelelő helyen érintkezésbe lépett és elmondotta, hogy Váradi a 400 pengőt leszállította 100 pengőre azzal, hogy a szükséges 300 pengőt majd úgy fogja megszerezni, hogy egy téli kabátját és egy öltöny ruháját elzálogosítja. Kérte Csekőt, hogy másnap 8 órára, ugyancsak a „Fehér-ló“-féle vendéglőbe hozzon még 80 pengőt, akkor majd ő elmegy dr. Timárhoz és elhozza a vegyszert.

Elmondta még Csekő, hogy a vendéglőben való távozása előtt Váradi 18 darab egypengős érmét mutatott neki azzal, hogy azokat az elmúlt éjjel készítette, de nem volt több vegyszere és így nem tudott többet készíteni.

Csekő még ezekután is hitte, hogy pénzhamisítókka került össze és miután a nyomozók nem voltak hajlandók a szükséges 80 pengőt rendelkezésére bocsátani, ő vállalta, hogy másnapra megszerezi a szükséges összeget. Csak azt kérte, hogy másnap is figyeljék meg Váradit és társát, este a pénzgyártáskor üssenek rajta a bandán és tegyék ártalmatlanná.

Csekőnek másnapra sikerült megszerezni a 80 pengőt és miután azoknak a számaikat is feljegyezték, elment a találgára, a nyomozók pedig elfoglalták a megfigyelő helyüket és várták a fejleményeket. Nem sokáig kellett várni, mert megjelent Váradi, Szecska és a jó fogás reményében még számos rokon cigány, — férfi és nő — a vendéglő környékén.

Körülbelül félóra mulva Váradi kijött a vendéglőből és egy írógépjavitó műhelybe tért be. Ott 15—20 percig tartózkodott, majd ismét visszament a vendéglőbe. Útközben egy trafikban és egy péküzletben is járt és mindkét helyen 20—20 pengős bankjeggyel fizetett.

Mondani sem kell, hogy ezek is a megjelölt bankjegyek voltak.

Váradi visszatérése után 10—15 perc mulva Csekő eltávozott a vendéglőből s a nyomozóval érintkezésbe lépve közölte, hogy a pénzhamisítást elhagylasztották, mert dr. Timár csak abban az esetben volt hajlandó a vegyszert kiadni, ha még 520 pengőt kifizetnek. Váradi elismervényt hozott, mely szerint dr. Timár igazolja, hogy tőle 280 pengőt — ebben lett volna az elzálogosított téli kabát és a ruha ára is — átvett és ha még 520 pengőt kifizetnek, a vegyszert kiszolgáltatja. Az aláírás olvashatatlan volt.

Csekő még ekkor sem hitte el, hogy csalás áldozata.

A másik nyomozó, aki a cigányokat figyelte, látta, hogy azok a vendéglőből kijöve, az ott várakozó társaiknak örömmel meséltek valamit, majd csoportosan megindultak a város felé. Egy fényes kirakat alapos megismerése után bementek az üzletbe és valószínű, hogy a vegyszer ára hamarosan átváltozott volna cifrakendővé, ha a nyomozók idejében közbe nem lépnek és Váradit társával együtt el nem fogják.

Mint kiderült, Váradi András valóban járt Romániában és ott foglalkozott is pénzhamisítással, de ehhez volt megfelelő berendezése.

Beismerte, hogy ennél az esetnél szándéka ki-mondottan az áldozat becsapására irányult. Majdnem bizonyos, hogy ez sikerült is volna — ha Csekőnek pénze van és kevésbbé törvénytisztelő — Csekő mindvégig szentül hitte, hogy az 1 pengőt előtte készítették. Váradi így ismerte be a cselekményt:

Vásárolt egy darab angol cinrudat, félkiló alabástrom gipszport és egy készlet ezüstporozót (faluhelyen kályhacsövek ezüstözésére szokták használni). Ez volt a befektetés.

Az ezüstport egy kis üvegben vízzel és a készlethez tartozó terpentines folyadékkal összekeverte. A gipszporból készített két pár mintát olymódon, hogy egy sima üveglapra helyezett egy 1 pengős érmét, arra — úgy, hogy a közepére essék — a pengőre ráhelyezett egy fenéknélküli gyufásdobozt és ráöntötte a gipsztejet. Amikor az megkötött, az öntvényt megfordította, úgy, hogy a pengős most felül került. A gyufásdobozt az öntvényről levette, az öntvényen 2 lyukacsát fúrt, majd a gyufásdobozt felülről helyezte az öntvényre és újra gipsztejet öntött rá. Amikor ez is megszilárdult, a gyufásdobozt levette, a két öntvényt szétválasztotta, a pengőt kivette és az öntvény egyik részén kis beöntő csatornát faragott.

Két ilyen öntvényt készített. Mielőtt Csekővel a próbagyártásra elindult, az egyik öntvénybe belehelyezett egy fényes valódi pengőt és azt a zsebébe tette. A helyszínen az öntés előtt Csekőnek megmutatta az üres gipszmintát, majd amikor Csekő megnézte azt és visszaadta, azt is a zsebébe tette. Amikor az angolcin felolvadt, elővette a zsebéből azt a mintát, melybe előzőleg már betette az 1 pengőt, a beöntő nyíláson beöntötte az angolcint. Amikor az megkötött, a mintát szétvette és láthatóvá vált az előre bekészített újszínű egypengős, de a beöntő nyílás felőli részén hozzá volt forrva a cinrudacska, melyet Váradi óvatosan letört. A pengőt pedig később azzal adta át Csekőnek, hogy próbálja bárhol kiadni, senki sem veszi észre annak hamis voltát. Nem is vette észre, mert valódi volt.

Hogy Váradinak helyén volt az esze, bizonyítja az is, hogy az első találka alkalmával, amikor megkapta a 20 pengőt, azonnal felváltotta és a visszakapott 1 pengősöket mutatta meg Csekőnek, mint általa gyártottakat.

Váradi beismerte, hogy az elismervényt az írógépjavitó üzletben gépeltette és útközben az egyik trafikban írta alá olvashatatlanul.

A nyomozás során megállapítást nyert és később Váradi is beismerte, hogy dr. Timár nemlétező személy.

Az Országos Pénzverő Intézet laboratóriumában az 1 pengőt megvizsgálták, azt valódinak, a gipszmintákat pedig pénzhamisításra alkalmatlanoknak találták.

Láthatjuk, hogy a cigány nem esik kétségbe és ötletességben, leleményességben nincs hiány nála, ha arról van szó, hogy rendes munka nélkül is megéljen.

Keserves búvóhely.

Irta: HALÁSZ BERNÁT főtörzsőrmester (Oroszvár).

Nem merem azt mondani, hogy amit most elbeszéllek, a valóságban is úgy történt, mert én is csak mástól hallottam. Még gyermekkoromban mesélte az öreg Gábor bácsi, aki a szomszédságunkban lakott.

Füilentésről azért mégsem lehet szó, mert Gábor bácsi igen öreg és sokat tapasztalt ember volt, akinek élményekért, elbeszéltnivalókért nem kellett a szomszédba mennie.

Fiatal korában tisztos pozíciót töltött be, az egerszalóki káptalani gazdaságban vagy ötven éven át, mint tanya-gazda irányította az életet adó drága föld munkálatait.

Tapasztalatait még nyugalomba vonulása után is hasznosította. Ha szomszédai háza táján új szénakazlat raktak, sohasem mulasztotta el, hogy a szarvgyűrűsek kijebbe vagy beljebb helyezését ne irányítsa.

Valamikor, amikor még én is kazlat raktam, engem is sokat figyelmeztetett, hogy a félig rakott kazal szélére kitett szénaporcióra a villa hátával mérjem a lecsúszó ütemeket.

Gábor bácsi szavait mindig megjegyeztük magunknak, mert csak tanulni lehetett tőle.

Egyébként a régi jó világ embere volt. Zsupfedelű, fehérre meszelt, zöld zsalugáteres saját házában lakott. Puhaszárú, hosszú csizmát, rojtos aljú, szöttes bő gatyát és bőjjú inget viselt. Pödrött bajusza volt és egyenes meggyfaszárú, piros cserép pipából szívta a jó verpeléti szüzdohányt. Hogy azután erről az élvezetéről a pénzügyőrségnek volt-e tudomása, azt már nem kutattam.

Gábor bácsi nagyon szerette a gyermekeket s ezért én, mint apró legényke, szívesen kerestem társaságát.

Így történt meg aztán, hogy Gábor bácsi meg én, egyik este, úgy csorda-hazatérés táján, kettesben üldögéltünk lakóháza ablaka alatt a kis padon, amely igen megbízható alkotmány volt. Négy lába mélyen földbe vert karókból készült, az ülőlapját képező keményfa padló pedig vaskapcsokkal volt ráerősítve, hogy a huncut falusi legények el ne tudják cipelni.

Amint így üldögéltünk, két szép szál csendőr alakja tűnt fel a rövid utca végén. A járőr előttünk haladt el s mi tisztességtudóan felállva, kalapjaink megemelésével köszöntöttük biztonságunk őreit.

Ahogy a két csendőr elhaladt, Gábor bácsi — bizonyára a csendőrök láttán felvillanó emlékeinek hatására — megkérdezte:

— Hallottad-e, mi történt a Nagysoron?!

— Nem, mi volt az? — kíváncsiskodtam.

— Azt beszélnek a faluban az asszonyok, hogy a Nagysoron már megint valami huncutságot csináltak a legények. Tudod, most éppen Fazekas Máriéknál van a fonó és állítólag a legényeket nem eresztették be a lányok. Bezárták az orruk előtt az ajtót.

— Hát miért nem eresztették be őket, Gábor bácsi?

— Azért fiam, mert ott sem tudnak tisztességesen viselkedni. Nem elégszenek meg az ilyenkor szokásos csók-büntetéssel járó „kútbaesés” játékkal, hanem legutóbb is az egyik fonóban bepaprikázott eleven verebeket engedtek szabadon. Az össze-vissza repkedő verebek az erős paprikaliszttal persze mind széthintették a kerek guzsalyokon levő kenderszöszre és bizony a lányoknak sokat kellett a kender nyálazása miatt köpködni, amíg cernát fontak belőle.

— És ha nem mehettek be, hát mit csináltak a legények, Gábor bácsi?

— Bosszút forraltak, fiam. Ismered Katona Máté hamis házőrző kutyáját? Hát ezt a nagy komondort rövid láncon a fonóház konyhaajtójához vezették, a láncsal a kilincshez kötötték, azután pedig — hogy felmérgesítsék, — egy husággal végigvertek rajta és elszaladtak. Elképzelheted, milyen kétségbeesés volt ott, amikor az asszony népség az ajtón ki akart jönni és a nagy kutya éktelen vakkantások közepette a fogait csattogtatta. Nem is mehetett ki onnan jó ideig senki. Azt mondják, valaki az utca felé eső ablakon át bújt ki és ment el a csendőrpihenőre segítségért.

— Mit tudtak itt a csendőrök csinálni, Gábor bácsi?

— Ja fiam, ahol baj van, a csendőrök mindig tudnak segíteni. Előkerítették a kutya gazdáját, mert csak az merte a láncot eloldani. Mást a felbőszült állat menten megharapott volna.

— És mi történt a legényekkel, Gábor bácsi?

— Hát mivel senki sem tudta, hogy a tettesek kik voltak, a csendőrök a legények közül szerettek volna kikérdezni valakit, hogy majd attól tudják meg az éjszakai híresek nevét. Csakhogy ez nehezen ment ám, mert a fiatal legények nagyon szemfülesek, s ha a csendőrt észrevették, rögtön elfutottak... Egyik azonban, vesztére, egy olyan gazdasági udvarba szaladt be, ahonnan a magas kerítések miatt csak a bejárati kiskapun lehetett kijönni. Tudták ezt a csendőrök is. Utána mentek. Egyikük a kiskapuban maradt, a másik meg az udvaron kezdte keresni. Igen buzgó csendőr lehetett, mert körülbelül fél órán át kereste. Minden zeget-zúgot megnézett, de sehol sem találta. Erre aztán az egész ház népét felzavarta és most már vagy hatan keresték.

Közben a kiskapunál álló csendőr is türelmét veszítette. Ő is az udvarba ment és segített a kutatásban, mert — mint mondotta — mégis csak lehetetlen, hogy kámfor módjára nyoma vesszen ennek a legénynek.

Egyszer aztán a házigazda feleségének az a gyanúja támadt, hogy a szökevény talán leereszkedett az udvar közepén lévő gémeskút ostorán a kútba. Amint a kúthoz ment és belenézett, hirtelen nagy vízloccsanás hallatszott.

Mindenki meglepődöttén kérdezte saját magától, hogy mi volt ez? Hirtelenében mindenki azt hitte, hogy a keresett legény a kútba esett. Nem ez történt.

Hamarosan valamennyien tisztába jöttek a helyzettel, mert hisz' a holdvilágos éjjelen látni lehetett, hogy egy alak a vízzel csaknem tele öntött kútmelletti lóitató vájúból csuromvizesen kiugrott, majd pedig futóbajnoknak is becsületére váló módon elszaladt.

Az történet ugyanis, hogy a legényke szorongatott helyzetében a vízzel telített nagy lóitató cementvájúban keresett menedéket. Csak hogy az eset itt még nem ért véget, mert a legény sárgabársony kalapja az itató vájúban maradt, na meg vízzel átázott nyomát is könnyen követni lehetett egészen a házukig.

Amikor a csendőrök kikérdezték, kislútt, hogy a huncutságokat éppen az ő vezetése alatt követték el.

— És ki volt ez a legény, Gábor bácsi?

... Az öreg éppen felelni akart, amikor édesapám kikiáltott, hogy menjek haza vacsorázni...

Mihelyt az ember a középszerűn túl egy lépést tesz, meg van mentve.

Nemes verseny

című, április 15-i számunkban kihirdetett pályázatunk szép eredménnyel zárult.

1942 április 1-től 1943 március 31-ig terjedő idő alatt a Nyomozókulcsban, a 10 napos Névmutatóban stb. szereplők közül elfogott

1. **Láncos József** csendőr (Nagyvárad, közlekedési őr) 17,
2. **Perlaki Ferenc** főtörzsőrmester (Nagyvárad, közlekedési őr) 12,
3. **Gergye Károly** főtörzsőrmester (Keszthely) 7 (9),
4. **Törökszentmiklósi őr** 8,
5. **Bagdi Lajos** őrmester (Nagyvárad, közlekedési őr) 7,
6. **Lantos Kálmán** főtörzsőrmester (Hegyeshalom) 6,
7. **Márton Ferenc** törzsőrmester (Budapest, vasúti őr) 5,
8. **Dévényi István** csendőr (Hegyeshalom) 5,
9. **Várfi István I.** őrmester (Hegyeshalom) 4,
10. **Oslánczi József** őrmester (Nagyvárad, vasúti őr) 3 (4) körözött egyént.

A felsoroltakon kívül még sok bajtársunk jelentette be 1—3 körözött egyén elfogását, de minthogy csak 10 jutalmat tűztünk ki, ezeknek a nevét nem soroljuk fel.

A 3. folyószám alatt elfogottak közül 2 az őr-állomáson volt letelepedve, a 10. folyószám alattiakból 1. Ezeket a pályázatunk feltételei szerint kétszeresen számítottuk (az így beszámítható összes pontszámot ezeknél zárójelbe tettük).

Többen több katonaszökevényt is fogtak el.

A „Nemes verseny“-t az 1943 április 1—szeptember 30. közötti időre fogjuk legközelebb kihirdetni. Előre közöljük, hogy kétszeresen fogjuk számítani azoknak a pontszámait is, akik körözött katonaszökevényeket fogtak el.

Ezentúl csak személyre szóló pályázatot fogadunk el, őrökét nem.

A felsoroltak mindegyikének 50—50 pengő jutalmat adtunk.

KÖNYVISMERTETÉS

Dr. Ozorai Frigyes: Hazai Iskolák, Nevelőintézetek és Internátusok Ismertetője. Az iskolaismertető tájékoztató az egész országra kiterjedő legkülönbözőbb iskolákról, nevelőintézetekről, szakiskolákról, így: gépipari, villamosipari, textil, vegyipari, szövő, fonó, fa és fémipari, kertészeti, bőripari stb., valamint gazdasági tanintézetekről, nőképző és háztartási iskolákról, gyógypedagógiai intézményekről, iskolaszaktanatóriumokról, internátusokról és kollégiumokról. Tartalmazza a könyv az iskolák felvételi feltételeit és képesítéseit is, valamint a pályaválasztáshoz szükséges, fontos tudnivalókat. Ezenkívül számos szócikket közöl és foglalozik a tehetséges gyermekek védelmével is. A könyv ára 12.— P. Kapható minden könyvkereskedésben, valamint a kiadónál: Dr. Ozorai Frigyes ny. szföv. középisk. főigazgató, Budapest, III., Árpád-fejedelem-útja 52.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Gyilkosság nyomozása.

Beküldte: **UJVÁRI JENŐ** őrmester (Ujvidék).

1942 augusztus 22-én a jánosalmi őr az ujvidéki nyomozóalosztálynak távbeszélőn jelentette, hogy a község szélén levő szőlőskertek egyik gémeskútjában 1942 augusztus 20-án egy újszülött leány-csecsemő-hullát találtak. A kiszállott bizottság a hullát felboncolta és megállapította, hogy az kb. 20 nappal előbb élve került a vízbe, rajta külsérelmi nyomok nincsenek.

Az őr polgáriruhás nyomozó kivezénylését kérte. Az alosztályparancsnokság engem vezényelt ki.

Egész úton gondolkoztam, különböző feltevéseket állítottam fel s ezeket feljegyeztem magamnak. A feltevések közül az látszott a legvalószínűbbnek, hogy a tettes leány, vagy pedig olyan asszony lehetett, aki a férjétől különváltan él. Férjes nő is lehet a tettes, aki katona vagy munkás férjétől csak ideiglenesen él külön és ezalatt hűtlen lett hozzá. Hogy szegényét palástolja, a gyermekét megölte.

Ezen a legvalószínűbbnek látszó feltevés alapján már útközben tervet készítettem, hogy miként fogom a nyomozást végezni.

Tervem az volt, hogy a községi anyakönyvi hivatalban kiíratom 3 hónapra visszamenően az összes születéseket és csecsemő-elhalálozásokat. A kiírt adatokat az őr járőrei ellenőrzik, én pedig majd bizalmas puhatolással igyekszem adatokat gyűjteni.

Tervbevettem továbbá a zöldkeresztes védőnőnél a terhes nőkről vezetett nyilvántartásba bejegyzett adatok ellenőrzését és orvosok, bábák, volt bábák, gyógyszerészek bizalmas kikérdezését. Amennyiben ezek nem vezetnének eredményre, a nyomozást a szomszédos községekre is kiterjeszteni terveztem.

Az őrre való megérkezésem után Tari Kálmán főtörzsőrmester, őrparancsnoknál jelentkeztem és tájékoztattam a nyomozás állásáról. Tájékoztattam arról is, hogy a nyomozás milyen feltevésből indult ki és milyen terv szerint folyik? Tari Kálmán főtörzsőrmester közölte, hogy a helyszínen rögzítésre alkalmas nyom vagy más elváltozás nincs. Ha volt is, azt az idő már eltörölte. A nyomozás folyik, eredmény még nincs. Egyébként kiderült, hogy az őr ugyanazokból a feltevésekből indult ki, mint én. A tervünk is mindenben megegyezett.

Az őr járőrei az anyakönyvi hivatalban az adatokat kiírták és azok ellenőrzését végezték.

Az őrparancsnokkal megbeszéltük, hogy a járőrök végezzék tovább a megkezdett munkát, én,

mint polgáriruhás egyén, a község piacsterén, az eseményt izgatottan beszélő kofák és vásárlók közé vegyülve, igyekszem a szóbeszédet feltűnés nélkül kihallgatni.

A piac befejeztével bementem a község házára, hogy a nyomozást vezető szakaszparancsnoknak jelentést tegyek észleleteimről. Bizalmasan megtudtam ugyanis, hogy az egyik jánoshalmi leány 1942 július hónapban a szegedi szülészeti klinikán egy leánygyermeket szült. A klinika írásbeli értesítést is küldött a községnek. Az írásbeli értesítés szerint Krammer Márta* jánoshalmi lakos, hajadon 1942 július 31-én a szegedi szülészeti klinikán egészséges leánygyermeket szült.

A nyomozást most már ebben az irányban is kiterjesztettük és megállapítottuk, hogy Krammer Márta hajadon Szegedről hazatért és a községben a szüleinél lakik. Én, mint polgáriruhás nyomozó, az őrs járőrrel bizalmi egyénként elmentem Krammer Márta lakására, de azt nem találtuk otthon. Szülei elmondták, hogy szegény napszámos emberek, 4 gyermekük van, mind felnőtt már. E négy gyermekükön kívül van még egy 5 éves unokájuk is, aki Márta nevű hajadon leányuknak törvénytelen gyermeke. Elmondották, hogy leányuk nemrégén tért haza Szegedről, ahol 3 hónapig szolgált, de nem tudják kinél, mert nem közölte velük. Leányuk nincs otthon; a község határában napszámos munkát végez, ahonnan csak este tér haza.

Ezek után megkérdeztük Krammer Márta szüleitől, hogy leányuknak született-e Szegeden házasságon kívül egy másik törvénytelen gyermeke is? Ha igen, az hol van? A szülők nagyon meglepődtek ezen a kérdésen. Tagadták, hogy erről tudnának. Leányuk újabb törvénytelen gyermeket nem hozott haza.

Az eddig beszerzett adatokat most már alapos vizsgálat alá vettük és a következőkben foglaltuk össze:

1. Krammer Mártának van már egy törvénytelen gyermeke;

2. Hazatérés előtt 3 hónapig szolgált Szegeden;

3. Kb. 3 hete tért haza;

4. Házasságon kívül újra teherbe esett;

5. Gyermeket szült, de haza nem hozta;

6. Szülei nem tudnak a terhességéről és a szülésről, tehát azt előttük eltitkolta;

7. Szülei nem tudják, kinél szolgált Szegeden;

8. A hulla kb. 20 napig volt a vízben;

9. A csecsemő élve került a vízbe;

10. A hullán külsérelmi nyomok nincsenek;

11. A községben egy másik Krammer Márta nevű egyén nincs.

12. A leány szegénysége és szégyenérzete miatt elkövethette a cselekményt.

A felsorolt adatok Krammer Márta bűnössége mellett szóltak, tehát ő lehet a tettes.

Ezek után számoltunk a lehetőségekkel, miként tudná Krammer Márta magát az ellene szóló terhelő adatok alól tisztázni?

Ennek eredménye a következő volt:

1. Ha a gyermeke természetes halállal halt meg, halotti anyakönyvi kivonattal vagy orvosi (klinikai) bizonyítvánnyal;

Isó Ernő esendőr

Cseh Pál esendőr

a miskolci gy. tanszázadnál a járőrtársi iskolát az A. és B. osztályban elsőnek végezte.

Seres Géza esendőr

Benőcs József esendőr

a szekszárdi gy. tanszázadnál a járőrtársi iskolát az A. és B. osztályban elsőnek végezte.

2. Ha a gyermekét menhelybe adta, a beutaló lappal vagy felvételi igazolvánnyal;

3. Ha a gyermekét örökbe adta, az örökbeadó, illetve fogadó okmánnyal.

Ezekután elhatároztuk, hogy felkeressük Krammer Mártát munkahelyén, nehogy szülei megelőzzenek bennünket és figyelmeztessék leányukat, hogy nyomozás folyik ellene. Tettük ezt azért is, hogy meg ne szökjék.

Krammer Mártával útközben találkoztunk. Kérdéseinkre nagyon meglepődött és igyekezett kitérő válaszokat adni, de ezekbe csakhamar belezavart és nem tudott szólni. Mivel én előzőleg a szegedi nyomozó alosztály állományában teljesítettem szolgálatot és Szegeden ismerős vagyok, a kikérdezését én vettem át.

Kérdésemre a leány elmondta, hogy Szegeden a Tisza Lajos-körúton szolgált, de a munkaadója nevét nem akarta megmondani. Ekkor én azt mondtam, hogy a szegedi szülészeti klinikáról vagyok kiküldve, ami szintén a Tisza Lajos-körúton van. Tudom, hogy ő ott egy leánygyermeket szült, a tagadásával tehát nem sokra megy. Felszólítottam, hogy könnyítsen a lelkiismeretén, ha a gyermekével valamit csinált. Mondja meg, hol van, mit csinált vele?

Krammer Márta sírva fakadt és a cselekmény elkövetését beismerte. A következőket adta elő:

Amikor érezte, hogy újra teherbe esett, elhatározta, hogy elmegy Szegedre szolgálni. Szegeden fel-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

vétette magát a szülészeti klinikára, mint háziterhes. A klinikai ellátásért egész a szülésig mint konyha- és takarítóleány dolgozott. A szülés után a klinikán még egy hétig volt. Amikor onnan kijött, elhatározta, hogy hazamegy Jánoshalmára, a szüleihez. Hazafelé a vonatban félve gondolt a szüleivel való találkozásra, mert egy törvénytelen gyermeke már van, akit szegény napszámos szülei nevelnek. Elhatározta, hogy a gyermekét valahol megöli. Hogy a községben ne lássák meg gyermekével, ezért nem a jánoshalmi, hanem egy vasútállomással előbb, az ú. n. terézhalmi vasúti megállónál szállt le a vonatról, a megállóhelyel ellentétes oldalon. A vasúti megállóhelytől elindulva, Jánoshalma község irányába ment a szántóföldeken, majd pedig a szőlőföldeken keresztül. Amint a község szélén levő szőlőföldek közé ért, gémeskutat pillantott meg. Az a gondolata támadt, hogy a gyermekét beledobja a kútba, de nem volt elég erős az elhatározás végrehajtásához, ezért tovább ment. A második kútnál újból elfogta a kísértés, de onnan is tovább ment és csak a harmadik kútnál — ahol kb. 10—15 percig gondolkodott — érlelődött meg benne véglegesen az elhatározás.

A kútról levette a fedődeszkát. Kisleányát a ruháiból kibontotta és fejjel lefelé, élve, a kútba dobta. A cselekmény elkövetése után a kútnál maradt még kb. 20 percig és nézte a vizet. Amikor látta, hogy gyermeke a vízben végleg elmerült, a kút fedelét lecsukta s utána haza ment. Szüleinek nem mondott el semmit.

Beismerése szerint a cselekményt a szégyenérzet és szegénysége miatt követte el.

Krammer Mártát az örs gyilkosság miatt elfogta és a bajai kir. ügyészségnek átadta. A kir. törvényszék az enyhítő körülményeket figyelembe véve, 1 évi és 6 havi börtönrre ítélte.

*

A fenti eset iskolapéldája annak, hogyan lehet egy súlyos bűncselekményt, amelynél minden adat hiányzik és ahol rögzítésre alkalmas nyomok vagy elváltozások nincsenek, helyes és logikus feltevésekkel, tervszerű nyomonkövetéssel és a nyomozás közben kapott adatok alapos vizsgálatával és bírálatával, valamint az indítóokok keresésével kideríteni. Ennek volt köszönhető, hogy ez a bűncselekmény aránylag rövid idő — 3 nap — alatt kiderült és a tettes az igazságszolgáltatás kezére került.

Dr. LESI KÁROLY főhadnagy

Ismét fiatal bajtársunkat ragadta ki sorainkból a halál. Május 5-én Kecskeméten meghalt dr. Lesi Károly főhadnagy.

1913-ban született Kecskeméten. Gimnáziumi érettségét tett, majd egyetemi tanulmányokat folytatott s 1940-ben a jogtudományok doktorává avatták. 1941. június 23-a óta szolgál a testületben. A tiszti tanfolyam elvégzése után, 1942. június 18-án hadnaggyá nevezték ki s azóta szárnyparancsnok-helyettesi beosztásban teljesített szolgálatot Berettyóújfaluban. 1942. október 1-én lépett elő főhadnaggyá.

A testület igen buzgó, szép reményekre jogosító fiatal tisztet és bajtársat veszített el benne.

Emlékét kegyelettel őrizzük!

Áruk minőségéért, olcsó áráért, stb., elismerő és köszönő levelet ne írjunk, mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba foglalva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjal nem lehetnek reklámcsinálói semmiféle üzletnek!

Csak kifogástalan árut

szállítói cégek hirdethetnek lapunkban. Ehhez az is szükséges, hogyha olvasóinknak a vásárlások során bármelyik cég ellen kifogása merül fel, ez a mi tudomásunkra jusson. Kérjük tehát olvasóinkat, kifogásaikat közölni velünk, hogy az érdekelt céget jogos kifogás esetén hirdetőink sorából távolíthassuk.

HALOTTAINK

Szecskó Gyula székesfehérvári II. kerületbeli csendőr, május 13-án Budakeszin meghalt. Ugyanott temették el. 1941. január 10. óta szolgált a testületben.

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Bodrogi János csendőr (VII. ker.), 1934—1941-ig szolgált,

Horváth Sándor törzsőrmester (VII. ker.), 1908—1920-ig szolgált,

Kovács György III. törzsőrmester (V. ker.), 1913—1941-ig szolgált,

Nagy Ferenc főtörzsőrmester (VI. ker.), 1899—1920-ig szolgált,

Pletikoszich Márton főtörzsőrmester (V. ker.), 1898—1924-ig szolgált,

Sárközy Elemér őrmester (VII. ker.), 1932—1942-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

HIREK

Kitüntetések adományozása. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága legfelsőbb elhatározásával **elrendelni** méltóztatott hogy **Dicséző Elismerése** tudtul adassék: vitéz **Haraszthy István** alezredesnek nyugállományba helyezése alkalmából — csendőr szárny- és osztályparancsnoki, valamint kerületi előadótiszti minőségben kifejtett kiváló és eredményes teljesítményeiért, továbbá az alább felsoroltak részére a világháborút követő forradalmak és ellenforradalmak, valamint az ország elszakított területeinek visszaszerzése körül életüket veszélyeztető önfeláldozással véghezvitt hazafias cselekedeteik elismeréseként a **Nemzetvédelmi Keresztet adományozni** méltóztatott: vitéz **Soltész József** ezredesnek, dr. vitéz **Gereöffy Géza**, vitéz **Sarlay István** alezredeseknek, **Eperjessy István** g. alezredesnek, nemes verbói **Szluha Dénes** ny. őrnagynak, dr. **Malonyai László** századosnak, **Cserenyés Aladár**, **Tóth K. András** ny. századosoknak, dr. **Radó Endre** főhadnagynak és **Silló Péter** ny. g. főhadnagynak, **megengedni** méltóztatott, hogy **Fehér Kálmán** és **Németh József** őrmesterek a részükre adományozott **Német Érdemérmét** a kardokkal elfogadassák és viselhessék.

Brunnhuber

udvari és kamarai FÉNYKÉPÉSZ
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 61. TELEFON: 134-178.

Művészi kivitelű fényképek, tablóképek, aquarell, olajfestmények, levelezőlapok, igazolványképek, külső felvételek

Magyar gyártmány!

Cipők, csizmák, szijazatok
nyergek, tölténytáskák,
pisztolytáskák fényesítésére
és ápolására.

Lábizzadásnál használjon Molnár-féle Sudoránt
Bővebb leírás a Cs. L. ápr. 15-iki számában
Minden őrsnek küldtem megrendelő lapot

A honvédelmi miniszter úr 115.759/ein. 20. 1942. szám alatt kiadott takarékosági rendeletében az életbiztosítást is ésszerű takarékoságnak minősíti.

A Nyugállományú Katonatisztek Országos Szövetsége („NYUKOSZ”) a tényleges szolgálatot teljesítő és nyugállományú bajtársaink részére a háborús vonatkozásokra is kiterjedő

KATONAI TAKAREKBIZTOSÍTÁSI AKCIÓT

szervezett, melynek lebonyolításával az általa alapított Turul-Magyar Országos Biztosító Intézet Részvénytársaságot (Budapest, VI., Anker-köz 4., félemelet) bizta meg.

A szociális családvédelmi célzatú csendőrléti szempontból fontos akciónál az 1942. évi 9. számú „Csendőrségi Közlöny” adott értesítést.

PAPIR, IRÓSZER

**Csendőrségi nyomtatvány,
csendőrségi felszerelések**

CSERFAI ISTVÁN-tól

BUDAPEST, VI., JÓKAI-UTCA 22. A nyugati p. u.-tól 2 perc.
Megbízható őskerestény cég! • Pontos postai kiszolgálás.

HANGYA

ÉRTED DOLGOZIKI

MAGAD ÉS CSALÁDOD
ÉRDEKÉBEN TÁMOGASDI!

Athelyezések, kinevezések, beosztások és vezénylések.

A m. kir. honvédelmi miniszter úr a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben **áthelyezte:** dr. Bocsányi László századost Szombathelyről Budapestre, dr. Spányi József főhadnagyot Szekszárdról Ujvidékre, vitéz Somogyi Lajos századost Székesfehérvárról Pécsre, dr. Balogh János főhadnagyot Nyiregyházáról Kecskemétre, Szalánki László g. főhadnagyot Kaposvárról Kolozsvárra, Farkas Gábor g. századost Zalaegerszegről Debrecenbe, Baracsi József g. hadnagyot Besztercéről Kaposvárra, Bánháy Tibor g. főhadnagyot Beregszászról Besztercére, Botos István g. hadnagyot Szolnokról Beregszászra, Kalotai Gyula g. főhadnagyot Szentendréről Budapestre, Zilizi Menyhért g. hadnagyot Komáromból Szentésre, Oberding Tibor g. hadnagyot Zomborból Budapestre, Kiss Ferenc II. g. hadnagyot Gödöllőről Zomborba, Márkus János g. hadnagyot Szegedről Ujvidékre, **kinevezte:** Tóth Károly g. alezredest a csendőrség felszerelési anyagraktárának átvevőtisztjévé, Albert Zoltán g. hadnagyot a zalaegerszegi osztály gazdasági hivatalfőnökévé, **beosztotta:** Gerencséry Mihály főhadnagyot szárnyparancsnok-helyettesül a repülőteri szárnyhoz Budapestre, Argay Ferenc g. századost a csendőrség felszerelési anyagraktárának helyettes átvevőtisztjévé, Rakovszky Gyula g. hadnagyot a gödöllői, Storcz Gyula g. hadnagyot a székesfehérvári, Tibay László g. hadnagyot a kaposvári, Lőcsei Jenő g. hadnagyot a nyiregyházai, Lovas János g. hadnagyot a szombathelyi, Üveges Sándor g. hadnagyot a szolnoki, Joó István g. hadnagyot a debreceni, Szentmihályi Endre g. hadnagyot a pécsi, Végh László g. hadnagyot a budapesti, Régnér Dániel g. hadnagyot a zalaegerszegi, Agócs-Palócz József g. hadnagyot a komáromi, Tamás László g. hadnagyot a kecskeméti, Wágner Ervin g. hadnagyot az egri osztályparancsnokság gazdasági hivatalához, **tartósan vezényelte:** Komáromy László századost századparancsnoki minőségben a csendőrzászlóaljhoz Székesfehérvárra.

Névváltoztatás. Dr. Bendák Endre főhadnagy családi nevét a m. kir. belügyminiszter úr határozatával „Bodolay” névre változtatta.

Törvívőverseny Szombathelyen. A m. kir. szombathelyi 3. honvéd kerületi parancsnokság a f. évi április 29—30-án Szombathelyen megtartott kerületi tiszti törvívőverseny 9-es döntőjében szereplő tisztek közül dr. Polgár Barna századost bronz éremmel látta el.

Sportjelvények adományozása. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a sport terén elért kitünő eredményeik alapján adományozta a Nagy honvéd sportügyességi jelvényt: Porubszky György, Beodray Ferenc, nemes revísnyei Reviczky Zsigmond alezredeknek, Andrási Gyula őrnagynak és Czuczai Béla főtörzsrőrmesternek.

Dícséreték. A m. kir. honvédelmi miniszter úr okirati dícsérelésben részesítette: Bárdos János és Horváth Sándor I. főtörzsrőrmestereket, a bácskai kommunista szervezkedés felderítése terén nyomozói minőségben teljesített igen eredményes szolgálataikért. A szombathelyi III. kerület parancsnoka okirati dícsérelésben részesítette: Dóczy Lajos, Tassányi József, Rózsa György, Polgár Kálmán, Tóth Ádám főtörzsrőrmestereket, Babos Lajos, Almás Ferenc, Pál Ferenc I. törzsrőrmestereket, Horváth Pál I., Havasi János, Mátraházi Vince, Kövi Ferenc őrmestereket, Kozma János I., Bátor Elemér, Németh Ernő csendőröket, nyilvánosan megdicsérte: Fekete István főtörzsrőrmestert, Óri Sándor törzsrőrmestert, Pál Ferenc I., Kiss János I. őrmestereket, Malmosi István, Kocsis Károly, Borbély László, Ságó József II., Lendvai János, Pusker István, Gál József II., Kecskés Lajos, Módos Gergely, Pék János, Németh István IV., Csoknyai Imre, Kóbor Mihály, Baranyai Lajos, Domján Gyula, Bárány László, Németh János III., Csibi József, Kecskés Lajos, Gál József II., Molnár Sándor II., Kovács József V. csendőröket, Németh Lőrinc, Császár István, Németh Ferenc VIII.,

A japánokról.

„Háború villamoslámpák fénye mellett áldozunk is manapság őseink szellemének és telefonon szólítottjuk rokonainkat az áldozat bemutatására. — azért az ősök tisztelőinek lényege változatlan maradt.”

Japán, ez az ezer szépséggel telezsórt óriási park, pompás virágaival, mosolygó tájaival, idillikus házaival, apró kis embereivel — olyan, mint a nagy természet kincsekkel elhalmozott, dédelgetett kedvence. Ragyogó kék ege, csipkézett partjai, fodros tengere, sokszáz szigete, lágyan ringó rizsföldjei, sötét erdői, merészen az égnek szökő tűzhányói — az első perctől megragadják az embert.

Fejlett művészete, fénylő aranylakktól díszes templomai, különös alakú háza, kapui csodálatos új világot nyitnak meg előttünk. Olyan formán érezzük magunkat, mintha álmodtunk. A táj, az épületek, az emberek, a ruhák, a szokások, mind-mind mások, mint amilyent eddig láttunk.

Az utasember hamar alkalmazkodik, jól is érzi magát ebben a mosolyországban, csak éppen embereit tudja nehezen kiismerni. Nemcsak minden ember, de maga az egész nép is olyan, mintha két arcot viselne: egyet, amelyet látnunk és egyet, amelyet gondosan takar.

A tőzsdékben, a bankokban, az óriási üzletházakban nyüzsgés a sok ember. Hatalmas ipartelepein a gépek megállás nélkül zúgnak, búgnak, kattognak, mint engedelmesszobák, szünet nélkül termelnek, alkotnak. Valósággal amerikai ütemben rohan az élet. Munka végeztével azonban, amikor faházikóikba megrögznek, amikor az európai ruhát levetik és felöltik a nemzeti viseletet — ismét átvedlenek ősi hagyományaikra tisztelő japánokká.

Japán egy évszázad lefordaloma alatt középkori hűbéri államból félelmetes világbirodalomra fejlődött. Napjainkban Korea, Mandzsúria meghódítása után, kultúrájának bölcsőjét, az ősrégi, óriási Kínai Birodalmat is nagy részben bekapcsolta életterébe. Már hatodik éve folyik a nehéz küzdelem és most az Ujvilág leghatalmasabb birodalmának, az Amerikai Egyesült Államoknak is odavetette a kesztyűt.

Ezt az óriási teljesítményt látva, az ember önkéntelenül is keresi a magyarázatot, szeretné a titkot megfejteni, hogy mik voltak azok a mozgató erők, azok a rejtett rugók, amelyek páratlan előretörését lehetővé tették.

Japánban merőben új világba lépünk... Minden más, mint a megszokott, az eddig látott. Mások az emberek, a házak, a ruhák, az ételek, mások a szokások és különösen más az emberi lélek. Mintha csak valami felfordított világba léptünk volna, ahol mindent éppen ellentétes módon csinálnak, mint ahogyan az nálunk szokásos. A japán ház jobb szobái nem az utcára, hanem az udvarra nyílnak. A házba belépve, a kalapon és felöltőn kívül a cipőt is levetjük. A gyékénnyel letakart földön ülnek, írnak, rajzolnak, esznek, isznak, alszanak. Se ágyuk, se székük, se asztaluk, se szekrényük nincsen. A kulcsok, csavarok akkor nyitnak, amikor nálunk zárnak (jobbaforgatással). A könyvek címlapja nem az első, hanem az utolsó oldal van. Az olvasójegy nem fent, hanem alul tolják be. A vendéglőben, szállodában nem a pincérnek, hanem a gazdának jár a borralvaló. Másként kezelik az iparosok a szerszámokat is. Az asztalos a gyalút nem tolja el magától, hanem húzza magafelé. Más még a lovagi felfogásuk is. Mi a nőket előre engedjük, náluk a férfi megy elől és az asszony tisztelődoán követi. A vasúton nem a férfi adja át ülőhelyét a nőnek, hanem a nő a férfinak... Hát nem igazi felfordított világ?

Japánban még a leggazdagabb emberek háza is üres, bútorzat alig van. A szobák padlóját gyékénytakarók tatami-k fedik. A gyékények mindig egyforma nagyságúak (9,5 négyzetláb), úgy, hogy ezek számával mérik a szoba nagyságát. Középen áll a hibahí (tűzhely), néhány párna, alacsony asztalok, a falon egy-két tekereskép, a kakemono — és készen vagyunk a berendezéssel. A japán ház butornélkülisége szintén malajji eredetre vall. A trópusok alatt fehéreműre nincsen szükség, de még ruhára is alig, mert hideg évszak nincsen, az emberek kevesebbet tartózkodnak a lakásban.

Kiegészíti még a házat az elmaradhatatlan házi tücsök. A tücsköt azonban nem is annyira a regényesség kedvéért tartják, mint inkább házörzőnek. A tücsök ugyanis egyhangú, meghitt dalát a legkisebb zajra azonnal abbahagyja, amire a gazda rögtön felébred.

A japán lakásnak, szobának szinte elengedhetetlen járuléka a kertecske. Legyen az bármilyen kicsi is, de mindenkor megvan. A lakóházat már úgy tervezik, hogy a szoba a kerttel szinte egybeolvad. A japánok kertjükkel a nagy természetet utánozzák; igyekeznek hegyeit, völgyeit,

Szekeres László, Gagyai Sándor és Horváth Lajos II. próbacsendőröket.

Kovács András próbacsendőr siremlékének ünnepélyes felavatása. A közbiztonsági szolgálat teljesítése közben 1942. május 2-án a Délvidéki Petróc községben hősi halált halt Kovács András próbacsendőr holttestét Petróc község hazaszállíttatta szülőfalujába, Bugyi községbe és díszes emléket állítottatott sírja fölé. Ezenkívül emlékoszlopot állított Petróc községnek azon a helyén, ahol Kovács próbacsendőr elesett az utcát, melyet az ő vére öntözött, Kovács András-utcának nevezte el. A siremléket 1943. május 9-én avatták fel Bugyi községben ünnepélyes keretek között, a község egész lakosságának részvételével. Petróc község, főjegyzőjének vezetésével, valamint a petróci és ócsai őrsök kiültséggel képviseltették magukat és koszorút helyeztek a sírra.

Csendőrségi Közlöny. 20. sz. Csendőrségi gépjárművekkel történt balesetknél eljárás. Budapestre történt hivatalos kiküldetések korlátozása. Napidíjpótlék felszámítása Budapesten. 21. szám. Oltóhomok kötelező tárolása. Rendőrség hatáskörének Rimatamásfalva község területére kiterjesztése. Gabona átadásánál és átvételénél használt mértek és mérőeszközök hitelesítése és ellenőrzése. Lobogó és címer használata géphajókon. Nyomtatványokkal való takeréskodás. Csendőrtiszti és tiszthelyettesi kar élelmiszerellátása. Tisztek és tiszthelyettesek tüzelőanyag-ellátása az 1943/1944. évben. Közszolgálati alkalmazottak gyermekei nyári évnegyedre szóló vasúti arcképes igazolványának ér-

tevényt lemasolni és azt kicsinyített méretben visszaadni. Így fejlődött ki a törpefák és növények kultusza is.

Kiegészíti végül a házat a fürdőkamra, vagy ha az nincsen, az udvarban felállított fürdőkád. Náluk a napi fürdő elengedhetetlen valami, még a legegyszerűbb munkás is okvetlenül megfürdik munka után, rendszeren igen forró vízben. A városokban rengeteg a nyilvános fürdő. A japánok a meztelenséget nem tartják szemérmertlenségnek. Vidéken nemcsak az udvaron lehet fürdő nőket látni, de még a férfiak és nők is együtt fürdenek a legteljesebb Ádám és Éva kosztumban. Az anyák gyermeküket bárhol megszoptatják.

A japáni az étkezésben, még inkább az italban igen mértékletes. Főételük a vízben főtt rizs, köles, hüvelyesek, gomba, halak, tengeri rákok, kagylók. Húst keveset esznek. Fűszerül szójababot, curryt meg retket használnak. Bort, pálinkát alig isznak. Egyetlen nagyobb szesztartalmú italuk a rizsben főtt pálinka: a *szaké*. Részeg japánit nem láttam. Azt mondják, ha isznak is, csak odahaza titokban. Én azt hiszem, hogy e rendkívül józanéletű népnél még ez is csak kivétel.

A japán általában szótlan és komoly. Népét dalolni alig hallani. Madarai is némák. Dalaik egyhangúak, rendszeren egyszólamúak. Még a gyermekek is hallgatagok, szótlanok, csak az ünnepek alkalmával lesznek vidámak, közlékenyebbek.

A japán nép jelleméről igen különbözőek a felfogások. Az utazók nagyrésze, főleg azok, akik csak rövid ideig tartózkodtak az országban, bámulattal és csodálattal emlékeznek meg erről a népről. Sokan lelkes rajongói annyira, hogy mifelénk egyesek valóságos félisteneket látnak bennük. Miért van ez? Azért, mert a japán, aki műszaki dolgok lemásolásában olyan rendkívül tehetséges, a legmodernebb technikai vívmányt, a reklámat is teljes mértékben elsajátította. A hírverésnek nagy mesterei. Fölötte ügyesek abban, hogy az idegen előtt mindent a legkedvezőbb oldalról mutassanak be.

Rendíthetetlenül tudnak hallgatni. Ez pedig óriási előny. Aki beszél, fecseg, önkéntelenül is elárulja a gondolatait, a másoknak meg csak figyelni kell, hogy mindent tudjon. Ők nem gyorsan lelkesülő, hirtelen fellobbanó lelkek, ame-

vényesítése az 1943. évre. Mosdósi őrs áthelyezése Nagyberki községbe. A m. kir. csendőrségi gyógyházak számára kiadott „Általános határozványok“ módosítása.

Fegyverhasználatok. A pilisszentkereszti őrs állományaiba tartozó Felsőházi Andor csendőr és Juhász Kálmán prb. csendőrből állott járőr május 31-én Fekete Ferenc pilisszántói lakos ellen, aki a vele szemben szolgálatilag fellépő járőrt megtámadta, szuronyfegyvert használt. Súlyos, de nem életveszélyes sérülésével kórházba szállították. — A tolnai őrs állományaiba tartozó Pálfi Gyula őrmester és Szalai József csendőrből állott járőrt június 1-én Kenerál Béla tolnai lakos, elővezetése alkalmával megtámadta. Járőr a támadó ellen szuronyfegyvert használt. Sérülése nem súlyos. Csendőregyén nem sérült meg.

Június 1-i számunkban hírt adtunk arról az adományról, melyet a közlekedési és híradó osztályparancsnokság honvédeink részére a Magyar Vöröskereszthez juttatott. Kiegészítésként közöljük, hogy azt a dési közlekedési szárny legénye gyűjtötte és ajánlotta fel a nemes célra.

Írógép-szalag megújítása. Szabó Ferenc III. őrmester (Ungvár) írja a következőket: Kiszáradt írógép-szalagunk festékanyagát egyszerűen felfrissíthetjük úgy, hogy olajjal átítatott posztóval gyengén és egyenletesen áthúzzuk. Utána az írógépbe helyezzük és néhányszor átöröszöljük, majd 1—2 órán keresztül állni hagyjuk. Az így felfrissített szalag ismét bogárfekete betűket üt. Mi is kipróbáltuk, jól bevált.

Kérelem. A toponári csendőrsparancsnokság kéri Marosvári (Macsinik) István főtörzsrőrmestert, hogy fontos ügyben közölje címét sürgősen a toponári őrsparancsnoksággal.

Eladó egy használt betétes csendőrségi láda Kiss Antalnénál, Hajduböszörmény, Deák Ferenc-u. 8. szám.

lyek a pillanatnyi hatás alatt egész belső világukat kitarják. Szótlanok, zárkóztak, titoktartóak. A világon minden iránt érdeklődnek. A japán lelke mélyen minden idegenben kémet lát. Innen van az, hogy az idegent mindenki megfigyeli, ellenőrzi, kémleli. A japán el sem tudja képzelni, hogy az európai csupán kedvtelésből utazzék és szórja a pénzt. Ők ifjaikat azért küldték ki a nagyvilágba, hogy az emberi erő legnagyobb titkát, a „tudást“ megszerezzék. Ezért lehetetlennek tartják, hogy a többi nép másképpen cselekedjék.

Legnagyobb erejük azonban csodálatos fegyelmességük. Az ember el sem képzei, hogy ez milyen óriási erőt rejt. A közlekedés alávetett egyéni akarat megszálló erejüket. Nálunk az egyéni fegyelmesség mintaképe az angol. Bárhol, bármilyen körülmények között ő mindig alkalmazkodni fog az előírt szabályokhoz. A tömeg fegyelmességére példa a német nép. A vezető irányításának, akaratának mindenki aláveti magát. Mintha csak ezt a két rendszert olvasztotta volna egybe a japáni. Akár az egyes különálló emberek viselkedését nézzük, akár az egész nemzetét, — azt mindig szinte a végletességbe vitt fegyelmesség jellemzi.

A japánokat két hatalmas érzés serkenti, hajtja előre. A becsvágy és a kötelességtudás. Mind a kettő erősen ki van bennük fejlődve. Becsvágyuk rendkívül nagy. Mindig és mindenhol az elsők, a legjobbak akarnak lenni. Kötelességtudásuk példás, megrendíthetetlen. A kitűzött feladatot mindenkor nyugodtan rájuk lehet bízni. A japáni, akár külföldre küldi ki az állam, hogy tudásában gyarapodva országának hasznára legyen, akár más feladatot bízunk rá, — azt vagy elvégzi, vagy belepusztul. Elettük bármelyik pillanatban készek a hazáért feláldozni.

A japáni arcát jégpáncél takarja, de azért lelke mélyén mégis roppantul érzékeny, könnyen megsértődik. Belső felindulását azonban nem árulja el, csak tovább mosolyog, tovább hajlong. Így a sértő nem is szerez tudomást arról, hogy megbántotta. Csak később, esetleg évek múlva érzi meg a csapást. Sokszor nem is tudja, hogy honnan jött. Mert azért nem felejtene és a bosszúállás érenyszámba megy náluk.

Ezek a sorok dr. Keöpe Viktornak *Japán két arca* című most megjelent művéből vett szemelvények.

Jó könyvek beszerzésére vonatkozóan tájékozott a Csendőrségi Lapok május 15-iki számának utolsó oldala.

SZEMÉLYI HIREK.

Vitézzé avatás. Csonti-Szabó (Raskó) László főhadnagyot a Kormányzó Úr Ó Főméltósága vitézzé avatta.

Előléptek. Alhadnagyokká: a pécsi IV. kerületben: Orbán Lajos II., Kovács István I., Csécs János, Léránt Ferenc; a szegedi V. kerületben: Várnagy András főtörzsőrmesterek.

Főtörzsőrmesterré: a budapesti I. kerületben: Ács Imre törzsőrmester.

Törzsőrmesterekké: a budapesti I. kerületben: Sümegh József; a szegedi V. kerületben: Szmolyár József, Szentkúti László; a debreceni VI. kerületben: Prókai Sándor, Kovács István I.; a marosvásárhelyi X. kerületben: Szűcs István, Tornyi Antal, Pintér Antal őrmesterek.

Őrmesterekké: a szegedi V. kerületben: Kiss Imre, Magasházi Kálmán, Abafalvi József, Csatári György, Varga Ferenc, Szörényi Jenő, Koszó Mátyás; a kolozsvári IX. kerületben: Nagyváradai József; a marosvásárhelyi X. kerületben: Csatári József és Mészáros János III. csendőrök.

Kinevezések. A budapesti I. kerületben: Király Ferenc, Mezőfényi Mihály főtörzsőrmesterek őrsparancsnokká, Balla József, Takó Ferenc, Lantos Ferenc, Bak József, Bálint Ignác, Berze István, Oláh István, Keresztes Lajos; a székesfehérvári II. kerületben: Németh Miklós, Balog Ferenc, Harmat György, Kiss János I., Pusztai Béla, Fehér István; a szombathelyi III. kerületben: Várnagy János II., Rác János I., Iván József, Keszei József, Horváth Gyula III., Varga József II., Samu Vince v. törzsőrmesterek ideiglenes őrsparancsnokká; a pécsi IV. kerületben: Tihanyi József; a szegedi V. kerületben: Tóth Imre I., Vadász Mihály; a debreceni VI. kerületben: Kiss György II., Dobó József; a miskolci VII. kerületben: Pásztai István, Halona Ferenc, Darázs Dezső, Tomor István, Máté Mihály; a kassai VIII. kerületben: Vadász Lajos, Barkaszi Miklós, Sebők János, Bérczes Mihály, Alföldi Mihály, Márton Mihály, Mándi Zsigmond, Poór Pál, vitéz Megyesi József, Lukács Lajos, Szigeti Miklós, Fenyvesi István; a kolozsvári IX. kerületben: Kun Lajos, Bagdi János, Gazsi András, Kalmár Kálmán, Biró János I., Dányi Sándor; a marosvásárhelyi X. kerületben: Nagy Lajos I., Bognár János I., Tóth Sándor IV., Benedek Pál, Takács Imre, Pásztor Gyula, Losonczy József, Lakatos József, Hevesi Gábor, Unyi József, Vitályos Sándor, Diós Ferenc, Csonka János és Varga János II. főtörzsőrmesterek őrsparancsnokká kinevezettek.

Véglegesítették. A budapesti I. kerületben: Posztranyák János, Bényi Sándor, Ballagó József, Ujvári István, Dulai Pál, Ballagó Ferenc, Főzer Béla, Mönich István, Pásztor János; a pécsi IV. kerületben: Bencze Sándor; a szegedi V. kerületben: Győrvári Sándor; a miskolci VII. kerületben: Birincsik János, Szabó László, Andaházy Gyula-Sándor, Nyul István; a kassai VIII. kerületben: Juhas Antal, Juháros András; a kolozsvári IX. kerületben: Kovács Ignác, Samu Miklós, Csontos István, Major Endre, Baranyai Imre, Kiss Imre IV., Biró János II., Gáspár Imre I., Benkő István, Bekő Gábor, Kiss Ernő, Klebercz Zoltán, Gromann János; a marosvásárhelyi X. kerületben: Tomcsák Gyula, Kardos Károly, Kubik Miklós, Osváth Károly, Takács Béla csendőrök az előírt próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötöttek. dr. lófő farczádi Sándor István százados Ferenczy Ildikó-Terézia úrhölgygel Budapesten, dr.

Balogh János főhadnagy Gyurján Livia-Valéria úrhölgygel Gyöngyösön, vitéz nemes pákosi Paxy Károly főhadnagy Főgel Katinka úrhölgygel Nagykárolyban; a budapesti I. kerületben: Pardi Sándor törzsőrmester Gerencsér Gizella-Annával Sárvaron, Rózsa István őrmester Kása Máriaival Dráva-fokon, Ráckevei Lajos őrmester Domokos Emília-Erzsébettel Csiksomlyón, Nagy Béla II. őrmester Cseh Mária-Magdolnával Darnózsellen; a székesfehérvári II. kerületben: Semsei László őrmester Sáska Juliannával Tabajdon, Lencsés István őrmester Vörös Saroltával Banán; a szombathelyi III. kerületben: Kiss Sándor II. őrmester Kameller Irmával Buzsákon, Krizsai Kálmán őrmester Varga Teréz-zel Murakeresztúron; a szegedi V. kerületben: Varga István II. őrmester Hartai (Hugyi) Erzsébettel Csengődön, Tóth Lajos I. őrmester Dudás Máriaival Cegléden, Alpári József őrmester Polyák Juliannával Kecskeméten, Szeghalmi Sándor csendőr Lakatos Margittal Uszodon; a miskolci VII. kerületben: Kovács Bertalan őrmester Fodor Máriaival Ónodon, Földeáki Béla őrmester Szalontai Máriaival Rimaszombaton, Bozóki Pál őrmester Kovács Valériával Pélyen, Tar József csendőr Andó Mózses Juliannával Zagyvapálfalván, Perge László őrmester Pap Máriaival Mezőkövesden; a kassai VIII. kerületben: Vázsonyi János őrmester Balázs Margittal Hevesen, Porcsalmi Mihály főtörzsőrmester Tóth Etellel Hernádszényben, Nyiri Sándor őrmester Rinkács Paulával Nagytárkányban, Sós Béla csendőr Seri Erzsébettel Lónyán, Sz. Nagy József őrmester Pradiik Saroltával Nagyhalászon, Sándor Ferenc őrmester Kiss Ilonával Barkaszon, Kálmán József őrmester Hritz Johannával Barcánfalván, Peőcz János őrmester Szabó Vilma-Piroskával Bárdfalván, Orbán Lajos III. őrmester Győry Irmával Demecserben, Varjasi János őrmester Mayer Hilda-Magdolnával Nagypelesken, Csikós Imre őrmester Fekete Erzsébettel Napkórón, Erdélyi Ferenc csendőr Paronai Ilonával Büdszentmihályon, Lenkey Miklós csendőr Lini Olga-Teréziával Csanáloson, Fenyvesi István v. törzsőrmester Szabó Teréziával Keszthelyen, Komjáti József őrmester Tilli Annával Szabadkán, Takács Ferenc I. őrmester Tüske Irmával Csomán; a kolozsvári IX. kerületben: Varga István I. őrmester Bodák Margittal Mezőladányban; a marosvásárhelyi X. kerületben: Ihász Ferenc főtörzsőrmester Dávid Irénnel Csikszerezán.

Született. vitéz Selley Vilmos ezredes feleségének Csaba-Vilmos fia, dr. Rác Jenő hb. őrnagy feleségének Katalin-Judit-Anna leánya, dr. Fodor Ignác hb. őrnagy feleségének Miklós-Károly fia, Gorbói Lajos g. hadnagy feleségének Gábor-Lajos fia; a budapesti I. kerületben: Papp Lajos III. főtörzsőrmester feleségének Eszter-Zsuzsanna leánya, Harczos Jenő törzsőrmester feleségének Gábor-István-József fia, Bánkúti György őrmester feleségének Ilona-Éva leánya, Békefi Mihály őrmester feleségének Mihály-Gergely fia, Szűcs Balázs törzsőrmester feleségének Balázs-László fia, Ecsődi Kálmán őrmester feleségének Márta-Mária leánya; a székesfehérvári II. kerületben: Soós Lajos főtörzsőrmester feleségének Lajos fia, Horváth Gyula őrmester feleségének Gyula-Lajos fia, Dobos Pál őrmester feleségének Irma-Mária leánya; a szombathelyi III. kerületben: Rác Ferenc I. főtörzsőrmester feleségének Éva-Ildikó-Veronika leánya; a pécsi IV. kerületben: Zabb István főtörzsőrmester feleségének István-Sándor fia, Jenei Máté főtörzsőrmester feleségének Tibor-József fia, Polgár István őrmester feleségének Klára leánya, Kustos Nándor őrmester feleségének Mária leánya, Nagy Teleki Gyula őrmester feleségének Ida-Emília-

Tichler János

papíraru papírcsokó és gyógyszerészeti papírárak gyára
Budapest, VI., Ó-utca 37. Tel.: 123-079

Aranyozott - kovácsoltvas - kristály
Stylcsillárok, díszlámpák

TÓTH JÁNOS

lámpa- és műhely

BUDAPEST, KOSSUTH L.-U. 1. ● Ferenciek udvara. T.: 188-969.

BÁCSÉNYSZKI ALAPÍTVÁ: 1881.

„PRECISION” óra és ékszerraktár
KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 19.
TELEFON: 37-59.

MAGYAR-SIEMENS-MŰVEK

Villamossági Részvénytársaság
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 36.

Mária leánya; a szegedi V. kerületben: Kókényesi Ernő őrmester feleségének Erika leánya; a mickolci VII. kerületben: Kiss Pál II. főtörzsőrmester feleségének Erzsébet-Edit leánya, Thököly Sámuel törzsőrmester feleségének Mária leánya; a kassai VIII. kerületben: Sándor Imre I. főtörzsőrmester feleségének Katalin-Erzsébet leánya, Pintér István I. főtörzsőrmester feleségének Tibor-István-Miklós fia, Vida Albert őrmester feleségének Ilona-Mária leánya, Kása György főtörzsőrmester feleségének Tibor-Zoltán fia, Kovács Sándor III. őrmester feleségének László fia, Varró Miklós törzsőrmester feleségének Judit leánya, Horváth Lajos II. törzsőrmester feleségének Valéria-Katalin leánya; a kolozsvári IX. kerületben: Lévai István őrmester feleségének Etelka-Livia leánya; a marosvásárhelyi X. kerületben: Györgyik János főtörzsőrmester feleségének János-István fia.

Halálozás. Soós Lajos főtörzsőrmester felesége Székesfehérváron, Tóth Ferenc I. törzsőrmester Ferenc fia Berettyóújfaluban, Kerekes András törzsőrmester Olga-Piroska leánya Nyirbátorban, meghaltak.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. Kéziratok soráról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímezett és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomtatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk akkor sem, ha a beküldő válaszbellyel jár.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlegénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlegénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok” 93.342. számú postatakarékpénztári csekkszámjára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésénél a nevet, rendfokozatot, a régi és új címet pontosan és jól olvashatóan kérjük megírni.

Kisfalu. A leírt esetben a járőr saját kezdeményezéséből nem tarthat házkutatást, mert a Szut. 437. pontjában felsorolt előfeltételek egyike sem forog fenn. A házkutatás elrendelésére a Szut. 436. pont 2. bekezdése alapján a községi előjárósághoz kell fordulnia. A közölt példa szerint a tagadásban lévő gyanúsított kikérdezése közben merül fel a házkutatás szükségessége, minthogy valószínűnek látszik, hogy a lopott tárgyakat a lakásban rejtegeti. A Szut. 431. pontja szerint a gyanúsítottat lehetően a község-házán kell kikérdezni s így a házkutatási engedély megszerzése mindjárt ott helyben megtörténhetik. Ha a járőr valamilyen oknál fogva nem kaphatja meg azonnal az engedélyt, a községi előjáróság intézkedéséig, illetve értesítéséig — a Szut. 437. pont utolsó bekezdése alapján — jogában áll gondoskodni arról, hogy a házkutatás alá veendő helyiségekben senki meg ne szökhessék és onnan tárgyakat senki el ne vihessen.

Kitartás. A Csüsz. 133. pontja részletesen megírja az iktatókönyv vezetésének módját s azt is meghatározza, hogy milyen bejegyzések kerülhetnek a 6. — „Megjegyzés” — rovatba. Az erről szóló rész 1) alpontja szerint a „Megjegyzés” rovatba — külszolgálati kapcsolatos ügyeknél — be kell írni a vonatkozó szolgálati lap számát is. Ez az irányadó s az az őrsparancsnok jár el helyesen, aki ezt betartja.

Sport
felszerelések
szaküzlete

Maurer István

Bpest, VI., Teréz-kt 4. Tel: 118-194
A „BARROS SZÖVETSÉG” TAGJA

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrony- és sodronykötélgyár Rt.
Bowden lékpázmák és spirálisok

BUDAPEST, XI., BUDAFOKI-ÚT 60.

**Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési
cikkek szállítója:**

VITÉZEK
Termelő-, Beszerző- és Értékesítő
SZÖVETKEZETE

papírosztálya

Budapest, XII., Bernáth Géza-utca 14. szám

(A csendőrlaktanya közelében.)

Csókás. Egyik hivatkozás sem helytálló. A járőrvezetőé azért, mert nem megszökött fogoly kézrekerítéséről volt szó, az őrsparancsnoké pedig azért, mert a Szut. 437. pont f) alpontjának az a kitétele: „Ha valakinek elfogását rendelték el”, nem az őrsparancsnok parancsára, hanem valamely bíróság vagy hatóság rendelkezésére vonatkozik, már pedig — leveléből úgy látjuk — ilyen felhívást nem kapott az őrs. A járőr saját kezdeményezéséből szabályszerűen csak a Szut. 437. pontjának valamelyik más alpontja esetében tarthatott volna házkutatást. Nem ismerjük az ügy részleteit, de az az érzésünk, hogy a házkutatást a tettenkapás (Szut. 437. a) pont) indokával meg lehetett volna tartani. A Szut. ugyanis e tekintetben tág lehetőséget ad (L! vonatkozó lábjegyzetet). Ha azonban a 437. pontban foglalt egyik előfeltétel sem volt meg, a járőrnek a házkutatásra engedélyt kellett volna szereznie. (L. mai számunkban „Kis-falu” jelíges üzenetünket).

A fűrészbaknál. 1. és 4. Ha mindazt, amit nekünk megírt annak idején a kivizsgálás is beigazolja, a házasságkötésüket bizonyára engedélyezik. A közölt körülmény önmagában még nem akadály, csak megnehezíti az engedély megadását. Minden attól függ, hogy a leány alkalmazása helyén megfelelő környezetben volt-e s milyen magatartást tanusított. 2—3. Az csak megbecsülést érdemel, ha a csendőr szabadsága idején a ház körül segítkezik. Nem hisszük, hogy az a bajtársa, aki e miatt megszólta Önt, meggondolta volna, hogy mit mond.

T. M. Tibolddáróc. Az említett részvénytársaság acélgárájában eltöltött idő nyugdíjába nem számítható be, mert ez a társaság az állammal nincsen viszonyosságban.

B. K. 5555. A nyilatkozatot a nevelő (örökbefogadó) szülőknek kell aláírniuk, viszont a származás igazolásához csak a természetes szülők és nagyszülők okmányaira van szükség, mert az igazolás vérségi alapon történik. Menyasszonya tartózkodási helyeit az időpontokkal együtt jelentenie kell.

Akácfa. Az új elnevezés semmiben sem módosította a tiszthelyettesi állománycsoportba tartozók társadalmi helyzetét. Ne hasonlítsa össze saját társadalmi állását a polgári tisztviselőkével, mert a honvédség és csendőrség tagjai egészen más elbírálás alá tartoznak. A közalkalmazottak általában képzettségük szerint sorolnak az egyes rangcsoportokba. Ha a csendőr tiszthelyetteseket is ilyen alapon akarná valaki a polgári kategóriákhoz mérni, ezt csak az igényjogosultsági igazolvány megszerzésének iskolai képzettségben előírt előfeltételei szerint tehetné meg. Ez azt jelentené, hogy pl. a 6 elemít végzett csendőr, aki csak az „A” mintájú igazolványra szerezhetne jogot, a polgári altisztekkel, — a 4 középiskolát végzett, tehát „B” mintájúra jogosult, az állami kezelőkkel, üzemi és vasúti segédtiszték-

kel — és így tovább — esne társadalmi állás szempontjából egy tekintet alá. Felesleges részletezni, hogy ilyen megkülönböztetés hová vezetne. A polgári alkalmazottakkal való összehasonlításoknak semmi értelme sincsen. 2. A járási tisztiorvosok és állatorvosok az állami rendszerű V. fizetési osztályt is elérhetik. E tekintetben nincs törvényi vagy rendeleti korlátozás. 3. Az egyházi, nemzeti és katonai ünnepekre (szünnepokra) vonatkozó rendelkezéseket az 1941. évi 14. sz. Cs. K.-ben közzétett 98.523/eln. 20—1941. számú honvédelmi miniszteri körrendelet tartalmazza, abban megtalálja kérdéseire a választ. 4. Nem tudjuk, miért foglalkozik ilyen gondolatokkal. Minden idős katona és csendőr tisztában van azzal, hogy milyen formák között érintkezhetik magasabb társadalmi állású, különösen pedig vezető állásban lévő urakkal. Azt semmiképpen sem mondhatja, hogy „kedves doktor”. Megszólításnál a hivatali állást és az „úr” szót kell használni.

E. S. A volt közös 19. gyalogezred iratait a győri, a 39-ét pedig a debreceni katonai parancsnokság őrzi. A 82. gyalogezred irattára a forradalmak alatt megsemmisült. Próbáljon az említett helyeken érdeklődni. Célszerű, ha ugyanakkor a Hadilevéltárnak is ír. Ha ilyen úton nem kapna felvilágosítást, forduljon az Országos Vitézi Székhez. A Vitézek Lapja segítségével bizonyára sikerül a szükséges adatokat megszereznie.

H. B. Vásárosnamény. Kérelmét előjegyeztük. Jelenleg nincs tudomásunk alkalmazási lehetőségekről, de ha arról a vidékről ilyen vagy hasonló állásokra pályázók iránt érdeklődnének, értesíteni fogjuk. Addig is próbáljon ott a velünk közölt indokok alapján fizetéselemést kérni.

Iregszemcse. Itt-ott fordultak elő ilyen esetek. Ezek most vannak rendezés alatt. Várjon türelemmel.

Apa. A járógép költségeit nem lehet elszámolni a kincstár terhére. Gyógyászati segédeszközök költségeit a kincstár csak azoknak a csendőr személyeknek téríti meg, akik szolgálatelljesítés közben, önhibájukon kívül sebesültek meg, vagy váltak rokkantakká. Segélyt azonban kérhet.

Sapkarózsa. Rendezés alatt álló kérdés. A csendőri rendfokozatúak sapkagombjai (kis gombok) — szabály szerint — valóban sötét kávébarna színűek. Ennek oka az, hogy az 1929/9. sz. Cs. K.-ben közzétett 45.510/eln. VI. c.—1929. sz. B. M. körrendelet („Csendőrség öltözetében változások. Ezüstözött gombok rendszeresítése”) csak a zubbony- és köpenygombokra vonatkozóan intézkedett.

Kard. A Szut. 204. pontja csak annyit mond, hogy a szakaszparancsnok szolgálatban kardot és pisztolyt visel. Hogy milyen kardot — gyalogtiszt-e vagy csendőr gyalogságit — azt az Öltözeti táblázat „III. Egyszerű öltözet” c.

ÍRÓGÉP-ÉT

Javíttassa

JUHÁSZ IMRE ÍRÓGÉPÜZEM-nél

SZÉKESFEHÉRVÁR, RÁKÓCZI-UTCA 2. SZÁM

Kellékek minden rendszerű irodagéphez.

EGYENRUHÁK

méret után, felszerelési
cikk, kész férfi-
és fiúruhák

BARTALIS ISTVÁN

ruháüzletében

KOLOZSVÁR, Egyetem utca 1.

TELEFON: 28-47

ZONGORÁK

Pianinók

vétele, eladása, csere.

Részletre is.

REISSMANN IMRÉNÉ

Budapest, Rákóczi-út 55. szám.

TELEFON: 137-898 • KERESZTÉNY CÉG

AJAX

acélárúk

RÁBA

teherautók,

autobuszok,

traktorok

Autó- és traktoralkatrészek. Gyors- szerszám-, szerkezet-, rozsdá-, saválló-, acélok. Acéllöntvények. Sűrűke öntvények. Csavar és szerszámárúk. Keskenyvágányú vasuti anyagok. Frés. Kovács idomdarabok. — Vasszerkeszetek. Hidak. Daruk. Textilgépalkatrészek. Szekerekerekek. Reszelők. Reszelő felvágás.

MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R. T.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12. sz.

Szíves figyelmébe!

Egyenruházat, felszerelési cikkek
megbízható minőségben

SZABÓ LÁSZLÓ cégnél

BUDAPEST, IX., MESTER-UTCA 38.

Pontos postai kiszolgálás. Az Önállósítási Alapból létesült cég.

KOVÁCS A.

POLGÁRI ÉS EGYENRUHA SZABÓ,
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 10 ÉS 51.

AZ ÖSSZES EGYENRUHÁZATI CIKKEK SZAKÜZLETE

fejezetében foglalt rendelkezések alapján kell eldönteni. Az említett fejezet „Megjegyzések” rovatának 11. pontja kimondja, hogy azok a gyalog tiszthelyettesek, akik csendőr gyalogsági karddal vannak ellátva, szolgálatban azt viselik, a többiek (L! 3. függ. rovat utolsó bek.-t) mind szolgálatban, mind szolgálaton kívül örmestertől felfelé gyalogtiszti kardot hordanak.

V. I. Budapest. Erdemi választ csak akkor adhatnánk, ha részletesen ismernénk a család körülményeit: miből élnek a szülők, van-e olyan állandó jövedelmük, amiből a havi 15 P-ös támogatást, illetve annak megfelelő értékét felajánlhatnák, stb. Más hozzátartozó is felajánlhatja a támogatást, ha arra vagyoni viszonyainál fogva képes. A levelében említett ház — nézetünk szerint — csak akkor volna figyelembe vehető, ha már most menyasszonya tulajdonában volna s azzal szabadon rendelkezhetne. Miután a házat a leány szülei lakják, alig remélhető, hogy az belátható időn belül menyasszonya számára jövedelmezővé válják. A nőülési kérvényhez egyébként mindazokat az okmányokat csatolnia kell, melyeket az 1937. évi 1. sz. Cs. K.-el. kiadott 1. sz. Függelék (nősülési szabályzat) 6. §-ának 20. pontja előír. (Az Ön esetében a b), h), i), és l) alpontokban foglaltakat nem kell előterjeszteni.) Dicséretet érdemel férfias, komoly gondolkozásmódra valló leveléért. Bármikor bizalommal fordulhat hozzánk.

Majszini örs. Ideiglenes vezénylésének tartamára a befizetett napibetétet az anyaörs közgazdálkodása teljes egészében köteles visszatéríteni. (L! Cs. 20. Határozványok 29. p. d) alpontját).

66.000. 1—2. Nemcsak Ön van így, hanem nagyon sokan a testületben, erről számos üzenetünk tanuskodik. Az elintézését illetékes helyen már többször megsürgöttük. Önnek is csak azt mondhatjuk: várjon türelemmel, rövidesen meg kell hogy kapja. Egyébként utalunk a f. évi március 16-i számunk 191. oldalán közölt „H. A. Libánfalva” és — a Bolgár Híborús Emlékére vonatkozóan — a f. évi február 1-i számunk 94. oldalán közölt „Gugh” jeligés üzenetünkre. 3. A lapot a közölt címre irányítottuk.

Gyözünk. Azt nem mondhatja, hogy Ön „csendőrtiszt-helyettes”, mint ahogy eddig sem mondhatta, hogy: „Csendőr altiszt vagyok”. A „tiszt-helyettes” szó csak az állomány-csoportja elnevezését jelenti, a rendfokozata maradt az eddigi, tehát azzal kell megneveznie magát.

Paksi és Sz. M. örm., Enes. A Palladis r. t. könyvosztálya árusította (Budapest, VI., Andrassy-út 130. I. em.), de már kifogyott.

Hazafelé. Szükszavú leveléből nem tudjuk megállapítani, hogy mi a baja. A sérülése nem látszik olyan súlyos-

nak, hogy még mindig amiatt betegeskedne. Írjon meg mindent részletesen nekünk s akkor szívesen adunk tanácsot.

Erdeklődő (T. F.). Nagyon helyesen és megfontoltan járt el, hogy a bírósági tárgyaláson Önnel, mint tanuval kötekedni kezdő védőügyvédnek nem válaszolt — amivel a helyzetet elmérgesíthette volna —, hanem a tárgyalást vezető bíróhoz fordult, aki a védőt rendre is utasította. A védőnek természetesen nincsen joga arra, hogy a csendőrt sértegesse s a csendőr ezt nem is tűrheti. Ilyen esetben a törvényes megtorlás igénybevételétől elállania nem szabad. (L! Szut. 20. §.)

Reménytelenség. Amennyire tőlünk telik, igyekszünk segíteni a baján. Legyen türelemmel. Néhány hét múlva írjon újból, hogy változott-e a helyzete.

Önismeret a valóságban. Méltánytalanság egyáltalán nem érte Önt. Nyugodt lehet, nagy gonddal és lelkiismerettel intézik ezeket az ügyeket, részleteit a kívül állók nem is ismerhetik. Odaadó munkájának gyümölcseire biztosan számíthat, csak haladjon tovább ezen az úton.

Reménység. A kérdés rendezés alatt áll, hátrány nem fogja érni.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Dr. R. B. Tábori posta: K—558. Köszönettel fogadunk ezután is ilyen képeket.

Fenyéri erdő. Csak egészen kivételes esetben közlünk ebből a tárgykörből vett nyomozásokat. Minthogy különleges tanulság nincs benne, nem közöljük. A megírása azonban olyan ügyes, hogy más természetű írásával mindig szívesen látjuk.

T. S. Bácskula. Versekre nincsen szükségünk, ezek különben is gyengék. Ha jó tanulságos nyomozásai vannak, beküldheti. Szívesen elbíráljuk s ha megfelelnek, közöljük. A lapot június 1-től megindítottuk.

T. J. Csolnok—Augustatelep. Jól megírta, de nincs benne elég tanulság. Erdemlegesebb nyomozásokat kérünk.

Feketefront. Sok jó munkát kaptunk már Öntől, ez is ilyen, de meglehetősen közismert dolgok. Egyes tanácsaival túlzásba is megy. Nem jó, ha a csendőr ilyen kicsinyes ezekben az ügyekben, mert csak elkeseredést kelt figyelembe vehető haszon nélkül. Más munkáját szívesen látjuk.

K. I. Dész. Felhasználjuk. Kérdésére legközelebb válaszolunk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Stádium Sajtvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Györy Aladár igazgató.

Kerékpárrendelők

s z í v e s f i g y e l m é b e

Ebben vagy a jövő hónapban talán megkapjuk a nekünk megígért külföldi kerékpárszállítványt. Kérjük mindazokat, akik ilyen gépet óhajtanának vásárolni, hogy pontos címüket az utolsó vasuti állomás megjelölésével velünk küldjék szíveskedjenek. A márkát: Wanderer, Puch, Steyr, Torpedo vagy más, előre nem tudjuk. Ezeknek a gépeknek ára 360—380 pengő körül mozog.

A „CSODA” magyar gyártmányú kerékpár ára egyelőre a régi, de esetleges áremelésnél, mi is fenntartjuk az árváltoztatás jogát. „CSODA” gépre kizárólag csak csendőregyénektől és csak fertőgépre fogadunk előjegyzést, mert csak azzal az indoklással tudunk egy bizonyos számú géphez hozzájutni, hogy azokat kizárólag csendőrök kapják, akiknek szolgálati okokból szükségük van a kerékpárra. Az előjegyzetés nem jelent vételkötelezettséget, mi bárkit, bármikor felmentünk az alól, csak egy lev. lap értesítést kérünk, hogy az előjegyzést törölhessük. Sem időköz, sem pedig külön kívánásokhoz kötött megrendeléseket, ill. előjegyzéseket figyelembe nem vehetünk.

CSENDŐRBOLT, Bp. XII., Böszörményi-út 19/a.

„Réka”
EGYENRUHÁT

egységcsomagból
igénylésre előírt
egységáron. Paszományok
gombok, felszerelési cikkek
Postai szétküldés

RUHAIPARI és KERESKEDELMI R.T.
VI., ANDRÁSSY-ÚT 27. • TELEFON: 425-984.

**Csendőrségi nyomtatványok és
felszerelési cikkek nagyraktárai**

PALLADIS
R.T.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.
Távbeszélő: 120-013. (A Hősök-tere közelében)

EPEKŐBETEGEK próbálják ki a rég bevált
„SPECOLITH“ 2 epekő-teát.
 Egy doboz 10 napi adag ára: P 3.80 + 0.05
 Megrendelhető a készítőnél:
ÁRENDÁSSY LÁSZLÓ „Flóra“ gyógyszertára,
 Pestszentlőrinc, Üllői-út 175. Telefon: 342-340.

Egyenruházati és felszerelési szaküzlet.
 Csendőrségi nyomtatványok. Pontos postal kiszolgálás.

KOVÁCS JÁNOS
 DEBRECEN, Matvan-u. 2.

Egyenruházati, felszerelési cikkeket eszentül

KAZAI JÓZSEF cégnél
 vásároljunk

A m. kir. csendőrség szerszám- és szállítója. Polgári és katonai szabóság
MISKOLC, Szemere-u. 4.

Egyenruházat HOKSÁRI
 KELETI P.-U.-NÁL BAROSS-TÉR 4
 NYUGATI P.-U.-NÁL TERÉZ-KÖRÚT 60

Katonai rendjelek — Jelvények — Sportérmék
 Szalagok — miniatűrök — Javítások

MORZSÁNYI cégnél
 Budapest, IV., Váci-u. 36. Tel.: 182-217.

Alapítási év 1870. A csendőrség kedvelt bevásárló helye.

OSZTÁLYSORSJEGYET

TÖRÖK BANKHÁZNÁL

BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3. SZÁM.
 vásárolunk.

Mi a magyar gyártmányú

THEBRIS MASOLO IRONT
 HASZNÁLJUK
 GYÁRTJA
 SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

Jó Bertalanné
Butort butorszalonjából vásároljunk
 bizalommal.
 BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 82. I. 3.
 Vidékre árajánlatot küldünk.

ÓRÁT arany-ezüst **ÉKSZERT** vásároljunk
BUO CZ VILMOS órás- és ékszerésznel
KASSA, Fő-utca 17. Szakszerű
 javítások
 Veszek aranyat, ezüstöt, drágakövet legmagasabb napi áron

Egyenruházat,
Katonai felszerelések **TURÁNI ISTVÁN**
 cégnél.
Szövetek **KASSA, Fő-utca 118.**
 A m. kir. csendőrség szállítója. — Megbízható, pontos kiszolgálás.

KERÉKPÁRT, alkatrészeket,
 rádiót, **VARRÓGÉPET** vásároljunk
KISS BÉLANÉ
 műszaki kereskedésében,
NAGYVÁRAD,
 Kossuth L.-u. 3.
 A m. kir. csendőrség tagjainak
 kedvező fizetési feltételek.

Pontos **ÓRÁT,** arany, ezüst **ÉKSZERT**
 Ajándék tárgyakat bizalommal vásárolhatunk
GYENGE ISTVÁN
 szakképzett órás és ékszerésznel,
NAGYVÁRAD, Rákóczi-út 19. • Szakszerű árajavítások. • A m. kir. Csendőrség szállítója.

Mi csendőrségi nyomtatványokat, könyv, papír, töltőtollat

SIMON ISTVÁN

A m. kir.
 Csendőrség
 szállítója.
CEGNEL VÁSÁROLUNK.
NAGYVÁRAD, Bémer-tér 3. Telefon: 26-43.

EGYENRUHA

Polgári szabóság, felszerelési cikkek

Gergely Béla

NAGYVÁRAD, Mezey Mihály-utca 1.
 A m. kir. csendőrség Bihar és Szatmár megyei osztályának szerszám- és szállítója
 Megbízható, pontos kiszolgálás.

PONTOS szolgálathoz

pontos **ÓRÁT!** Arany,

ezüst ékszeret **M!**

Optika, fotocikkek

Székesfehérvár

Zita királyné-út 2. sz.

Gede Lajos
 ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZNEL
 VÁSÁROLUNK

ZALKA LAJOS

EGYENRUHAZAT
FELSZERELÉSI CIKKEK
URI SZABÓSÁG

SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 35.

A magy. kir. csendőrség szerződéses
 szállítója. • A m. kir. csendőrség tag-
 jainak kedvező fizetési feltételek.

HUSZÁR PENGE